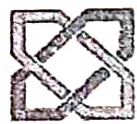

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

R.G'.Jumayev

2023 yil “___” avgust

MUSIQASHUNOSLIK ASOSLARI FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Buxoro – 2023

Modul/Fan Sillabusi
San'atshunoslik fakulteti
60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik) ta'lim yo'nalishi

Fan/modul:	Musiqashunoslik asoslari
Fan/modul turi:	Majburiy
Fan/modul kodi:	MSHA1717
O'quv yili:	2023-2024
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	60
Laboratoriya mashg'uloti	30
Mustaqil ta'lim	30
Kredit miqdori:	2
Haftadagi dars soatlari:	2
Baholash shakli:	YN
Kurs tili:	O'zbek

FANNING MAQSADI (FM)

FM1	<p>Har tomonlama kamol topgan yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalab yetishtirishda, uning ilmiy dunyoqarashini shakllantirishda Musiqashunoslik asoslari fanining roli juda muhimdir. Ushbu fan yuzasidan talabalar musiqa san'atiga oid ilmiy yo'nalishlarning yuzaga kelishi, musiqiy atama va asosiy tushunchalarning ilmiy jihatdan birdan-bir to'g'ri talqinlari, musiqashunoslikning rivoj yo'llari, muhim tadqiqotlar haqida bilimlari, mutaxassis faoliyatining turli yondashishlarini, ilmiy tadqiqotning uslubiyoti va ilmiy ishni tashkil qilish usullarini, adabiyot, nota manbalarida ishlash usuli bilan tanishadi va o'rganadilar.</p> <p>Shuningdek, Musiqashunoslik asoslari fani talabalari o'zining kelajakdagi faoliyatiga tayyorlanib, kasbiy mohirligini oshirishga ahamiyatli ta'sir ko'rsatadi.</p> <p>Musiqashunoslik asoslari fani ixtisoslik fani hisoblanadi. Mazkur bakalavriat yo'nalishi uchun markaziy o'rin kasb etib, u zamonaviy musiqashunoslik tarmoqlari - musiqiy-nazariy, musiqiy-tarixiy, musiqiy sharqshunoslik, musiqiy tanqid va jurnalistika bo'limlarini chuqur ilmiy yondashuv asosida o'rganish borasida muhim ahamiyatga ega bo'lgan holda fanning ijodiy jarayonlar bilan bog'liqligini belgilaydi.</p> <p>Musiqashunoslik asoslari fanining maqsadi - talabalarni musiqa san'atiga oid fan tarmoqlarining tizimi haqida, ularning tub xususiyatlarini idrok etish, shakllanishi va taraqqiyot yo'lini kuzatib o'rganish, xalq musiqasi, mumtoz- an'anaviy, bastakorlik va kompozitorlik musiqa ijodiyotining ilmiy asoslari haqida chuqur tasavvurga ega bo'lganliklarini namoyish etishlari zarur.</p> <p>Musiqashunoslik asoslari fanining vazifasi - talabalarni nazariy va</p>
------------	--

		amaliy bilimlar, musiqashunoslik mushohada qilish usullari bilan qurollantirish, xalq va kompozitorlik ijodiyotining mazmunini chuqur tahlil qilish uchun zarur boigan uslubiy yondashuvlarni egallashiga ko'maklashish, hozirgi zamon o'zbek hamda Yevropa musiqasining dolzarb muammolarini ochib berish.
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar		
1		O'zbek musiqa adabiyoti
2		Xorijiy musiqa adabiyot
3		Musiqa nazariyasi
Ta'lim natijalari (TN)		
<i>Bilimlar jihatidan:</i>		
TN1		ilmiy tadqiqotlar metodologiyasi va musiqa sohasining ilmiy-ijodiy muammolari va rivojining istiqboli;
TN2		turli davrlarning janr, shakl va uslublari;
TN3		Sharq va G'arb san'ati haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i> ;
TN4		o'rganilayotgan ijodiyot turlariga qo'yiladigan tartib-qoidalarini ta'riflab berishni uddalashi, ularni amalga oshirishning mavjud shakl va mazmun vositalarini;
TN5		garmoniya, polifoniya, janr, shakllarni tarixi va nazariyasini;
TN6		turli davrdagi musiqiy ifodaviy vositalar (O'rta asr, uyg'onish davri, Barokko klassitsizmi, romantizm, zamonaviylik);
TN7		eshitish qobiliyatini tarbiyalashda musiqiy uslubiy asoslarini;
TN8		ixtisoslik bo'yicha ilmiy ma'ruza va maqolalarni tayyorlashini, turli uslubdagi ishlarni bayon etishini;
TN9		musiqiy material bilan ishlashni <i>bilish va ulardan foydalana olish</i> ;
<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>		
TN1		nazariy, tarixiy hamda sharqshunoslik musiqashunosligiga oid adabiyot va musiqiy material bilan ishlash;
TN2		an'anaviy va kompozitorlik musiqasini chuqur tahlil qila olish;
TN3		o'rganilayotgan materialni teran va mantiqiy ravishda bayon etish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>
Fan/modul mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'uloti (L) 2-semestr		
L1	6	Musiqashunoslik tarmoqlari - musiqiy-nazariy, musiqiy-tarixiy, musiqiy tanqid, musiqiy sharqshunosliklarning umumiy va amaliy vazifalari. Musiqashunoslik turlarining tasnifoti va tasnifi.
L2	4	O'zbekiston musiqashunosligi.
L3	2	An'anaviy musiqasining janrlari.
L4	2	Bastakorlik ijodiyotini o'rganish. Monodiyaning nazariy asoslari.
L5	2	Zamonaviy kompozitorlik ijodiyotining nazariy muammolari (garmoniya, polifoniya, shakl, janr va uslublari).

L6	2	O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida zamonaviy vosita va texnikalarining qo'llanilishi.
L7	4	O'zbekiston kompozitorlari asarlarida monodiya an'alarining aks ettirilishi. Turli davrdagi musiqiy ifodaviy vositalarning o'rganilishi.
L8	4	Musiqashunoslikning ilmiy-tadqiqot va uslubiy ishlarining turlari
L9	4	Monografik tadqiqot: nazariy muammolar bo'yicha, shaxlarga bag'ishlangan, tarixiy muammolar bo'yicha
JAMI		30 soat

Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 1-2-semestr

Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

Darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish, tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish, maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash, masofaviy ta'lim. Talabaga mustaqil ta'limning mavzulari beriladi, bu mavzular bo'yicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytiladi. Ko'rsatilgan muddatda nazariy material konspekti, referati yoki Respublika doirasida o'tkaziladigan konferensiyalarga tezis tayyorlagani ko'riladi. Test yoki savol-javob o'tkaziladi.

MT1	6	O'zbekiston musiqashunosligining yo'nalishlari
MT2	6	Musiqashunoslikning turli sohadagi (nazariy, tarixiy, sharqshunoslik) masalalariga oid adabiyotlarni o'qish, o'qigan material mazmunini o'zlashtirish, chuqur tahlil qilish, eng asosiylarini ajrata bilish va bibliografiya va kartateka tuzish.
MT3	6	Musiqashunoslik adabiyotlarini aniq bir mavzu bo'yicha asosiy atama va tushunchalarni ajratish va ularga tavsif berish.
MT4	6	Tanlangan mavzu bo'yicha va o'rganilayotgan muammolar bilan bog'liq metodni tanlash.
MT5	6	Bir asar tahlilida turli xil metodlarning qo'llanilishi
JAMI		30 soat

Asosiy adabiyotlar

1.	Azimova A.N., Ibragimova Sh.E. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida akkordlar tarkibi. T., 2015.
2.	Muxtarova F.Sh. Polifoniya. T., 2017.
3.	Muxtarova F.Sh., Begmatov S.M., Xashimova N.A. Musiqashunoslik asoslari. T., 2018.
4.	Musika ijodiyoti masalalari. I, II to'plam. T., 1997, 2002.
5.	Давидова Т. История музыкальных стилей (национальный стиль в

	условиях современности на примере симфоний композиторов Узбекистана). Т., 2020.
6.	Цуккерман В. Некоторые принципы формообразования // Музыкально-теоретические очерки и этюды. М., 1975.
7.	Radjabov I. Maqomlar. T., 2006.
8.	Oripov Z. Sharq musiqiy manbashunosligi (X-XI asrlar). T., 2008.

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T., 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutqi. - T., 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini takomillashtirish-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruzasi. 2016- yil 7- dekabr. - T., 2017.
4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.
5. Musiqa ijrochiligi va pedagogikasi masalalari. I - VII to'plamlari. T., 1999-2009.
6. Azimova A. Muzikalnix traditsionniy yazik uzbekskogo, karakalpakskogo I uygurskogo narodov. T., 2008
7. Abdikayumova G. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida faktura. T., 2015.
8. Gabitova A. Minimalizm v muzike. T., 2007.
10. Do'smatov H. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida sonorizm. T., 2015.
11. Maqolalar to'plami. O'zbekiston san'ati. T., 2001.
12. Mirtolipova I. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida mikroxromatika. T., 2015.
13. Nuritdinova H. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida modallik. T., 2016.
14. San'atshunoslik masalalari. II to'plam. T., 2005.
15. Marian Wilson Kimber. Music Research Guides // Journal of Music History Pedagogy, vol. 3, no. 1, pp. 111-118. 2012, Journal of Music History Pedagogy.

Internet saytlar

1	http://www.youtube.com
2	http://b2c.uz/catalogue/vouth/uz/musiaa
3	http://portasound.ru/music-search/musiqa-olami
4	https://ru.wikipedia.org/wiki/
5	http://www.cultinfo.ru/
6	http://ziyonet.uz/

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- ✓ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- ✓ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- ✓ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- ✓ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- ✓ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- ✓ mustaqil topshiriqlarni to'liq aniq bajargan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- ✓ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- ✓ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- ✓ fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

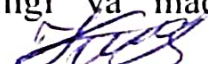
d) 3 baho olishi uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- ✓ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- ✓ bayon qilish ravon bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- ✓ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- ✓ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- ✓ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- ✓ fanni bilmasa;

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Raxmanova I.M.
E-mail:	
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasini
Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent B.I.Mustafoev "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasini dotsenti O.I.Karimov

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa irjochiligi va madaniyat kafedrasining" 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

M.A.Tursunov

Fakultet dekani

S.S.Azimov

Kafedra mudiri

T.I.Rajabov

Tuzuvchi

I.M.Raxmanova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**
1920

**SAN'ATSHUNOSLIKKA (MUSIQASHUNOSLIKKA) KIRISH FANI
BO'YICHA**

SILLABUS

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Buxoro – 2023

Modul/Fan Sillabusi

San'atshunoslik fakulteti

60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik) ta'lim yo'nalishi

Fan/modul:	San'atshunoslikka kirish	San'atshunoslikka (musiqashunoslikka)
Fan/modul turi:	Majburiy	
Fan/modul kodi:	SMK1102	
O'quv yili:	2023-2024	
Semestr:	1	
Ta'lim shakli:	Kunduzgi, Kechki	
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	60	
Ma'ruza	10	
Amaliy mashg'ulot	10	
Seminar	10	
Mustaqil ta'lim	30	
Kredit miqdori:	2	
Haftadagi dars soatlari:	2	
Baholash shakli:	YN	
Kurs tili:	O'zbek	

FANNING MAQSADI (FM)

FM1

Mazkur fan yuzasidan qo'yilgan asosiy maqsad – "san'atshunoslik", ta'lim yo'nalishlari ("Musiqqa tarixi va tanqid", "Musiqqa nazariyasi", "O'zbek musiqqa tarixi") bo'yicha tahsil olayotgan talabalarni san'atshunoslik (musiqashunoslik) mutaxassisligining asosiy mezonlari, tarixi va nazariy jihatlarini, zamonamizni ilg'or innovatsion pedagogik texnologiyalari bilan yaqindan tanishtirib, yo'nalishlar bo'yicha umumiy tushunchalar berib, tasavvurga ega bo'lishi lozim.

Mazkur fan musiqashunoslik ilmining tarixiy jarayoni, janr va shakllari, faoliyat qirralari haqida umumiy tushunchalar va nazariy bilimlarni hamda XX asrda dadil qadamlar bilan hayotimizga kirib kelgan yangi ilmiy izlanishlar, san'atshunoslik yo'nalishlariga tegishli ma'lumotlar, namoyondalar, adabiyotlar, pedagogik texnologiyalar bilan bog'liq ijodiy-amaliy jarayonini yanada chuqur o'zlashtirishlariga yordam beradi. O'quv rejalariga muvofiq bu fan belgilangan semestrda ma'ruzalar va amaliy mashg'ulotlar tarzida o'tiladi.

Talabalar ma'ruzalarni bevosita yozma misollar, ilmiy asarlar, tadqiqot va maqolalarni o'rganishi orqali (rang-barang janr va turlari, o'tmish va zamonaviy) yo'nalishlari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishlari zarur; jonli kuzatuvlar (cholg'u, vocal, kamer, simfonik konsert dasturlarini) tahlili asosida o'rganib, yozma ravishda fikrlarini bayon etadilar.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Garmoniya
2	Musiqqa adabiyoti
3	Musiqqa nazariyasi
4	Musiqqa asarlari tahlili
Ta'lim natijalari (TN)	
<i>Bilimlar jihatidan:</i>	
TN1	Musiqashunoslik faoliyati (musiqashunos-nazariyachi, musiqashunos-tarixchilar haqida bilimlarga ega bo'lish;
TN2	Musiqashunos-sharqshunos, musiqashunos-tadqiqotchi, musiqashunos-muharrir, musiqashunos-notiq, o'qituvchilik) turlari; musiqiy ilmning asosiy uslublari, tadqiqot janrlari haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak;
TN3	Musiqashunoslik ixtisosliklarini; musiqashunoslik sohasining janrlarini bilishi kerak;
<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>	
TN1	Musiqani tinglash va ularni tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
TN2	Musiqiy manbalar bilan ishlash va ijodiy yondashish malakalariga ega bo'lishi kerak;
TN3	Musiqiy tafakkur asosida fikrlarni bayon etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
Fan/modul mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza mashg'uloti (M) 1-semestr	
M1	2 San'atshunoslikka (musiqashunoslikka) kirish
M2	2 Talabalarni uchta maxsus bilim yurtlaridagi musiqashunoslikka tayyorgarligi
M3	2 Musiqqa tarixidagi yo'nalishlar, maktablar
M4	2 Musiqiy-tanqidiy janrlarni tasnifi va tavsifi. Musiqiy tanqid uslublari
M5	2 Ilmiy tadqiqotlar va ilmiy ishlar asoslari
JAMI	10 soat
Mashg'ulotlar shakli: : Amaliy mashg'uloti (A) 1-semestr	
M1	2 Musiqashunoslikka kiradigan fanlar (tarix, adabiyot, folkloristika, etnografiya, notiqlik va h.k.)
M2	2 Musiqqa tanqidchiligiga kiradigan fanlar
M3	2 Musiqashunos-mutaxassis faoliyatida musiqqa bilimi-bu har qanday musiqaga taalluqli tadqiqotning asosidir.
M4	2 Ilmiy ishlarning janrlari: annotatsiya, taqriz, referat, ilmiy obzor, ma'ruza, axborot
M5	2 Taqrizlashtirish asoslari
JAMI	10 soat
Mashg'ulotlar shakli: : Seminar (S) 1-semestr	

M1	4	Ilmiy ish (kurs ishi) yozishga tayyorgarlik. Adabiyotlar bilan ishlash
M2	2	ITI rejasi- tayyorlov davrining yakuniy bosqichi. ITIlar bayoni uslubi va bezatilishi
M3	2	Musiqashunoslik sohasining fan-tarmoq tizimi (shakllanish va rivojlanish bosqichlari)
M4	2	O'zbek xalq musiqasining tub xususiyatlari
JAMI 10 soat		

Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 1-2-semestr

Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

Darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish, tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish, maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash, masofaviy ta'lim. Talabaga mustaqil ta'limning mavzulari beriladi, bu mavzular bo'yicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytiladi. Ko'rsatilgan muddatda nazariy material konspekti, referati yoki Respublika doirasida o'tkaziladigan konferensiyalarga tezis tayyorlagani ko'riladi. Test yoki savol-javob o'tkaziladi.

MT1	2	San'atshunoslik fan sifatida. Fanning maqsad va vazifalari.
MT2	4	Talabalarni uchta maxsus bilim yurtlaridagi musiqashunoslikka tayyorgarligi. Tarixiy musiqashunoslikning mohiyati va xususiyatlarini tushunib olish.
MT3	4	Musiqatarixidagi yo'nalishlar, maktablar. Musiqashunos-tarixshunoslarning asosiy ilmiy tadqiqotlari bilan tanishuv (R.Gruber, B.Asafyev, T.Levanova, I.Belza, M.Druskin va b.)
MT4	2	Musiqataniqidchiligiga kiradigan fanlar (tarix, adabiyot, folkloristika, etnografiya, notiqlik va hokazo). Tarixiy tadqiqotlarning yangi uslublarini o'zlashtirish.
MT5	4	Ilmiy tadqiqotlar va ilmiy ish asoslari. Oddiy ko'rish va ilmiy kuzatish orasidagi farq; ilmiy ishning bosqichlari; ITI (ilmiy tadqiqiy ishlar)ning turkumlanishi: musiqiy ilmnning asosiy yo'nalishlari.
MT6	4	Taqrizlashtirish: turli jarlardagi ITI larga talablar, baholash mezonlari, DYaHQQ kategoriyalari.
MT7	2	Ilmiy ish (masalan kurs ishi) yozishga tayyorgarlik. Adabiyot bilan ishlash: kutubxona ostidagi, asosiy va maxsus fondi; tushirishi turlari-bibliografik ro'yxatlar, konspektlar, ko'chirmalar, rejalar; kartoteka va uning tuzish tamoyillari.
MT8	4	Ilmiy ish (masalan kurs ishi) yozishga tayyorgarlik. Adabiyot bilan

		ishlash: kutubxona ostidagi, asosiy va maxsus fondi; tushirishi turlari-bibliografik ro'yxatlar, konspektlar, ko'chirmalar, rejalar, kartoteka va uning tuzish tamoyillari.
MT9	4	ITI rejasi- tayyorlov davrining yakuniy bosqichi. ITIlar bayonining ushlab va bezatilishi. ITIlarda zamonaviy ilg'or axborot texnologiyalar va vositalar bilan ishlash, electron kutubxonani yaratish, MB va BB (MB-ma'lumotlar banki, BB-bilim banki)larni yaratish, saqlash va qo'llash.
JAMI	30 soat	
Asosiy adabiyotlar		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bonfeld M. Vvedeniya v muzikoznaniye. M., 2013 2. Rabochaya programma kursa "Osnovi muzikovedeniya", M., 2015. 3. Nosirova Y. Musiqashunos B.V.Asaf'yevning rus madaniyatining rivojlanish jarayoniga bag'ishlangan izlanishlari. T. 2012. 4. Rajabov I. Maqomlar. T. 2006. 5. Fitrat A. O'zbek klassik musiqasi va uning tarixi. T.; 1993 6. Ludchenko A.A., Ludchenko Ya.A., Primak T.A. Osnovi nauchnix issledovaniy. Kiyev, 2001 7. Jeff Todd Titon. Worlds of Music: An Introduction to the Music of the World's Peoples. Belmont, CA 94002-3098, USA, 2009 		
Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-6000-son. 2020 yil. 26-may 2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy maaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038. 2018 yil. 28-noyabr 3. Mirziyoyev Sh.M. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (electron versiyasi). 4. Asaf'yev B. Muzikalnaya forma kak protses. L., "Muzika", 1971 5. Krutova V.I. Osnovi nauchnix issledovaniy. Uchebnik dlya VUZov. M., VSh, 1989 6. Shaxnazarova N. Muzika Vostoka I muzika Zapada. Tipi muzikalnogo professionalizma. M., 1983 7. Orlova Y.B., Asaf'yev B.A. Puti issledovatelya I publitsista. L., 1964 8. Problemi sovremennogo muzikoznaniya. M., "Muzika", 1985 9. Mixaylova A.R. Programma kursa "Retsenzirovaniye" (uzkaya spetsialnost dlya SSUZ-ov). T., 1988 10. Maqolalar to'plami. Shashmaqom saboqlari. T., 2005 11. Shukina T. Teoreticheskie problemi xudojestvennoy kritiki. M., 1979 12. Marian Wilson Kimber. Music Research Guides // Journal of Music History Pedagogy, vol.3, no. 1, pp. 111-118. ISSN 2155-1099X (online) 2012, Journal of Music History Pedagogy, licensed under CC BY 3.0 		

Internet saytlar	
1	http://www.youtube.com
2	http://b2c.uz/catalog/vouth/uz/musiaa
3	http://ortasound.ru/music-search/musiq-a-olami
4	httpD://creativecommons.org/licenses/by/3.0/
5	http://socioworld.nm.ru

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritga olsa;
- ✓ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- ✓ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- ✓ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- ✓ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- ✓ mustaqil topshiriqlarni to'liq aniq bajargan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- ✓ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- ✓ fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

d) 3 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

- ✓ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- ✓ bayon qilish ravon bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- ✓ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- ✓ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- ✓ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- ✓ fanni bilmasa;

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Raxmanova I.M.
E-mail:	
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası
Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent B.I.Mustafojev "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrası dotsenti O.I.Karimov

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28 -avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa irjochiligi va madaniyat kafedrasining" 2023 yil 28 -avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

M.A.Tursunov

Fakultet dekani

S.S.Azimov

Kafedra mudiri

T.I.Rajabov

Tuzuvchi

I.M.Raxmanova

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

R.G' Jumayev

2023y

“JAHON MUSIQA TARIXI”

Fanidan

SILLABUS (ishchi dastur)

(Kechki)

1 - kurslar uchun

Fanning kodi:	JMT1829
Bilim sohasi:	200 000 - San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 - San'at
Bakalavriat yo'nalishi:	60211000 - San'atshunoslik (Musiqashunoslik)

Fan nomi:	Jahon musiqasi tarixi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	JMT1829
Yil:	2023-2024
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlari:	270
Ma'ruza	20
Amaliy mashg'ulotlar	20
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	20
Mustaqil ta'lim	210
Kreditlar miqdori:	9
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	Jahon musiqasi tarixi fanining asosiy maqsadi - bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashdagi, ular oldilariga qo'yiladigan masalalarni yechishda ijodiy yondoshishga o'rganishdan iborat. Bu fan o'rganayotganda talabalar kompozitorlarning estetik diadlariga ahamiyat berishlari kerak. Yosh mutaxassislarni shaxs sifatida rivojlanishlarida hamda shaxsiy ijodiy o'rinlarini topishlarida mazkur fan muhim ahamiyat kasb etadi. Fan o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Mazkur fan yuzasidan talaba musiqasi san'ati rivojlanishi tarixiy jarayonining jamiyat tarixiy rivojlanishining evolusiyasi bilan uzluksiz bog'liqligi, buyuk kompozitorlar ijodining jamiyat ma'naviy hayotiga ta'siri, musiqasi haqida, uning mazmuni va ifodalash imkoniyatlari haqida tushuncha va tasavvurlarga ega bo'lishi talab etiladi. Ushbu fan bo'yicha talaba Yevropa musiqasi madaniyati, Amerika musiqasi maktabi, Rossiya, Sharq xalqlari musiqasi madaniyatini davrlari bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'lganligini namoyish etishi zarur.
-------------------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1. Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turfi

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1. Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turfi yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlardan iboratdir. Jahon musiqasi tarixini, rivojlanish tamoyillari, turli tarixiy davrlar va uslublarga xos bo'lgan oddiy va murakkab shakllar hamda cholg'u va vokal turkumlarini o'rganiladi.

Ta'lim natijalari (TN)
TN 1 - Jahon musiqasi madaniyatining ko'p asrlik rivojlanish tarixi hamda hozirgi zamon:
TN 2 - Jahon musiqasi madaniyati va san'atiga oid asosiy yodgorliklar va manbalar haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN 3 - Jahon xalqi hayotining turli tarixiy davrlardagi eng muhim musiqiy-tarixiy jarayonlari;
TN 4 - Jahon kompozitorlari ijodiyotining yo'nalishlari va janrlari, uslublarini bilishi va ulardan foydalana olishi;
TN 5 - Jahon kompozitorlik ijodiyotining asosiy janr va shakllarini, uslubiy voqe'liklarini tahlil etish;
TN 6 - Jahon zamonaviy musiqasidagi jarayonlarni tahlil etish va tanqidiy baholash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Fan mazmuni	
Mashg'ulot shakli: Ma'ruza 1-semestr	Soat
M1 Qadimgi davr musiqasi san'ati	2
M2 O'rta asr musiqasi madaniyati	2
M3 Uyg'onish davri musiqasi san'ati	2
M4 XVIII asr g'arb-yevropa cho'lg'u musiqasi	2
M5 Polifonik maktab namoyandalari. I. S. Bux, G.F.Gendel, K.V.Gilyuk ijodi	2

	Jami:	10
Mashg'ulot shakli: Amaliy 1-semestr		
A1	Musiqaning kelib chiqishi.	2
A2	Musiqaning falsafiy va ijtimoiy qarashlar tizimi bilan bog'liqligi.	2
A3	San'atning rivojlanishida antik madaniyatning ahamiyati.	2
A4	Yunon afsonalari	2
A5	Gomer eposi, qadimgi yunon tragediyalari.	2
	Jami:	10
Mashg'ulot shakli: Seminar 1-semestr		
S1	Rossiya musiqasi madaniyatining boshlang'ich davri	
	Reja:	
	1. Rus musiqasining boshlang'ich davrlari.	
	2. Kiyev rus madaniyatining birinchi markazi sifatida.	2
	3. Rus musiqasining rivojida Novgorod shaxriining roli, qo'shiqlar, guslyarlar, skomoroxlar madaniyati.	
	Adabiyotlar:	
	1. Г. А. Шушенико И. Г. Музыка и народное искусство. М.: Музыка. 1983. Т. 1.	

S2	<p>"Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p> <p>XVI-XVIII asrlar Rossiya musiqasi madaniyati</p> <p>Reja:</p> <p>1. XVI-XVII asrlarda rus musiqasining pivoji.</p> <p>2. XVII asr rus madaniyatida ma'rifiy saroy tamoyillarining kuchayishi.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p>	2
S3	<p>XIX asr Rossiya musiqasi madaniyati</p> <p>Reja:</p> <p>1. XIX asr musiqasi madaniyati.</p> <p>2. Milliy ongning vujudga kelishi.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p>	2
S4	<p>XX asr birinchi yarmida rus musiqasi madaniyati</p> <p>Reja:</p> <p>1. XX asr rus musiqasi madaniyati.</p> <p>2. Jamiat hayotida ommaviy qo'shiqlarning roli.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p>	2
S5	<p>A.S.Dargomizskiy opera ijodi. Romanlari</p> <p>Reja:</p> <p>1. A.S.Dargomizskiy M.Glinka davomchisi.</p> <p>2. A.S.Dargomizskiy opera ijodi. Romanlari.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p>	2

S2	<p>"Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p> <p>Jami:</p> <p>1 umumiy 1-semestr</p> <p>Mashg'ulot shakli: Ma'ruza 2-semestr</p> <p>M1 Musiqiy romantizm namoyandalari 2</p> <p>M2 XX asr musiqasi madaniyati 2</p> <p>M3 Rus musiqasi madaniyati va kompozitorlik ijodiyoti 2</p> <p>M4 O'zbek xalqi musiqasi merosi 2</p> <p>M5 Kasbiy musiqasi asoslari 2</p> <p>Jami:</p> <p>Mashg'ulot shakli: Amaliy 2-semestr</p> <p>A1 Elin musiqasi madaniyati. 2</p> <p>A2 O'rta asrlar hayotida dinning ahamiyati. 2</p> <p>A3 Grigorian xorali va uning Yevropa musiqasining shakllanishidagi roli. 2</p> <p>A4 Vizantiya musiqasi madaniyati. 2</p> <p>A5 Polfonik maktablar shakllanishi 2</p> <p>Jami:</p> <p>Mashg'ulot shakli: Seminar 2-semestr</p> <p>XX asr ikkinchi yarmida rus musiqasi madaniyati</p> <p>Reja:</p> <p>1. XX asr 80-yillari rus musiqasining neoromantik tamoyillari.</p> <p>2. Kompozitorlarning qadimiy folklor va ma'naviy qadriyatlarga murojaati.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p> <p>3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2020</p> <p>XX asr ikkinchi yarmida rus musiqasi madaniyati</p> <p>Reja:</p> <p>1. Simfonik, xor, kamer, instrumental, vokal ijroda etik monolitlik.</p> <p>2. G. Sviridov, S. Sclonimskiy, A. Petrov, B. Tishenko asarlari.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Мусика". 2008.</p> <p>2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmii rus musiqasi madaniyati) T., "Musiqqa" - 2019</p>	2
----	--	---

	3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2020	
	Ukraina, Belorussiya, Moldova, Kavkaz, Baltiya musiqasi madaniyati Reja: 1. Ukraina, Belorussiya, Moldova, Zakavkazy, Baltiya musiqasi madaniyatlarini rivojining asosiy tamoyillari. 2. Musiqiy ta'limning vujudga kelishi va birinchi musiqiy ta'lim o'quv muassasalari. Adabiyotlar: 1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Музыка". 2008. 2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2019 3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2020	
S3	Markaziy Osiyo va Qozog'iston musiqasi madaniyati Reja: 1. Tojikiston, Qirg'iziston, Turkmaniston, Qozog'iston madaniyatlarining rivojlanish tamoyillari 2. Musiqiy ta'limning vujudga kelishi Adabiyotlar: 1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Музыка". 2008. 2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2019 3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2020	2
S4	Adabiyotlar: 1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Музыка". 2008. 2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning birinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2019 3. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2020	2
S5	M.I.Glinka opera va simfonik ijodi Reja: 1. M.Glinka rus klassik musiqasining asoschisi. 2. M.I.Glinka opera va simfonik ijodi. Adabiyotlar: 1. Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Музыка". 2008. 2. Qosimxo'jayeva S.B Jahon musiqasi tarixi. (XX asrning ikkinchi yarmi rus musiqasi madaniyati) T., "Musiq" - 2020	2
Jami:		10
Umumiy:		30

Nº	Mustaqil ta'lim (MT) 1-semestr	Soatlar
MT1	Rossiya musiqasi madaniyatining boshlang'ich davri	15 soat
MT2	XVI-XVIII asrlar Rossiya musiqasi madaniyati	15 soat

MT3	XIX asr Rossiya musiqasi madaniyati	15 soat
MT4	XX asr birinchi yarmida rus musiqasi madaniyati	15 soat
MT5	XX asr ikkinchi yarmida rus musiqasi madaniyati	15 soat
MT6	Ukraina, Belorussiya, Moldova, Kavkaz, Baltiya musiqasi madaniyati	15 soat
Jami:		90 soat
Mustaqil ta'lim (MT) 2-semestr		
MT1	Markaziy Osiyo va Qozog'iston musiqasi madaniyati	15 soat
MT2	M.I.Glinka opera va simfonik ijodi	15 soat
MT3	A.S.Dargomizskiy opera ijodi. Romanlari	15 soat
MT4	"Qudratli to'da" to'g'ragi faoliyatining ahamiyati	15 soat
MT5	IX asr birinchi yarmida rus musiqasi madaniyati	15 soat
MT6	A.Y.Varlamov (1801 - 1848), A.L.Gurilyov (1803 - 1858) hayoti va ijodini o'rganish	15 soat
MT7	D.Verdi va italyan opera san'ati	15 soat
MT8	Qadimgi cherkov ladlar	15 soat
Jami:		120 soat
Umumiy:		210

Asosiy adabiyotlar		
1.	Galushenko I.G. История музыки народов мира. Вып.3. Т., "Музыка". 2008.	
2.	История зарубежной музыки. Выпуск 1-6, М.-СПб., 1986-2001. I-т.-535 б., II-т.-277 б., III-т.-533 б., IV-т.-529 б., V-т.-448 б.	
3.	История русской музыки. Выпуск 1-4, М., 1981-1987. I-т.-623 б., II-т.-580 б., III-т.-486 б., IV-т.-525 б.	
4.	O.A.Ibrohimov, G'.M.Xudoyev. "Musiq tarixi" O'quv qo'llanma T.2018y., 313b.	
5.	R.Tursunova, G.Tursunova. "Jahon musiqasi tarixi" O'quv qo'llanma T.2017y., 153b.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. -T.: "O'zbekiston", NMU. 2017.-488 b.	
2.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. -T.: "O'zbekiston", NMU, 2017.-32 b.	

3.	Mirziyoyev Sh.M. Qoʻnin ustuvorligi va inson manfaatlarini taʼminlash yurt taraqqiyoʻti va xalq farovonligining garovi. Oʻzbekiston Respublikasi Kostitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bagʻishlangan tantanali marosimidagi maʼruza. 2016-yil 7-dekabr. T.: "Oʻzbekiston", NMTU, 2017.-32
4.	2017-2021 yillarda Oʻzbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalishi boʻyicha harakatlar strategiyasi.
5.	Грубер Р. История музыкальной культуры. т. 1-2, М., 1941-1953.-873 б.
6.	Музыкальная эстетика Западноговропейского средневековья и Возрождения. М., 1965.-546 б.
7.	Музыкальная эстетика Западной Европы XVII-XVIII вв. М., 1971.-534с
8.	Музыкальная эстетика стран Востока. М., 1967.-437 б.
9.	Музыкальная эстетика Германии XIX в. т. 1-2, М., 1983.-287 б.
10.	Теоретические наблюдения над историей музыки. М., 1987.-295 б.
11.	Очерки по истории зарубежной музыки. М., 1983.
12.	История и современность. Л., 1981.
13.	Житомирский Д., Леонтева О., Мяло К. Западный музыкальный авангард после второй мировой войны. М., 1989.-303 б.
14.	Тайгова А. Минимализм в музыке. Т., 2007.-125 б.

Internet saytlari:

1. www.ziyouet.uz – Oʻzbekiston taʼlim portali
2. <http://www.uzbeknavo.uz> - Oʻzbeknavo EB
3. <http://www.uzbekteatrskm.uz> - "Oʻzbekteatr" ICHNB
4. <http://www.muz-urok.ru> /Noti.knigi o muzike, uchebniki po muzike.
5. <http://lib-notes.orgheusmusic.ru/news>
6. <http://compozitor.spb.ru/>
7. www.sanal.orexca.ru/s/
8. <http://youththeatre.uz/istoriya/>
9. <http://classic.manual.ru/> - Klassik musiqqa nampunlari
10. <http://opera-class.com/index.html>

BALLAR TAQSIMOTI:

Oraliq nazorat	- 60 ball.
Mustaqil taʼlim	- 10 bal
Yakuniy nazorat	- 30 ball.
Jami:	100 ball

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI

Baholash tartibi oʻz ichiga nazoratlar turini (oralik, mustaqil taʼlim va yakuniy) qamrab oladi. Talabani oʻzlashtirish darajasi quyidagi yoʻl bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting
A+	95 - 100 ball	5
A	90 - 94 ball	4.0
B+	85 - 89 ball	3.5
B	80 - 84 ball	3.0
C+	75 - 79 ball	2.5
C	70 - 74 ball	2.0
D+	65 - 69 ball	1.5
D	60 - 64 ball	1.0
F	59 ball va undan past	0.0
		OʻTMADI

TALABANING OʻZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

"A+", "A", "B+" baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez oʻzlashtiradi; xatolarga yoʻl qoʻymaydi; mashgʻulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga toʻliq va aniq javob beradi.

"B", "C+", "C" baho: talaba materiallarni yaxshi oʻzlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashgʻulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga toʻliq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy boʻlmagan xatolarga yoʻl qoʻyadi.

"D+", "D" baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiyinladi; savollarga javob berishda aniqlik va toʻliqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda aytim xatoliklarga yoʻl qoʻyadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

"F" (oʻtmadi) baho: materiallarni oʻzlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashgʻulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashgʻulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashgʻulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qoʻshimcha oʻquv materiallarini oʻzlashtirish;
- mustaqil taʼlim boʻyicha topshiriqlarni oʻz vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini oʻz vaqtida bajarish.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Karimov Olimxo'ja Islomovich dotsent
E-mail:	karimovolim1982@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti "Musika ijrochiligi va madaniyat" kafedrası
Taqrizchilar:	D.Yu.Ro'ziyev p.f.n., professor B.I.Mustafojev p.f.n., dotsent

29 avgustdagi 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil

28 avgustdagi 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan. Mazkur Sillabus "Musika ijrochiligi va madaniyat" kafedrasining 2023 yil

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

M.A.Tursunov

S.S.Azimov

T.I.Rajabov

H.R.Hasanov

**O'ZBESKISTON RESPUBLIKASI, OLIY TA'LIM , FAN
VA INOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

O'ZBEK MUSIQASI TARIXI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kechki bo'lim uchun

Bilim sohasi	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi	210000 – San'at
Ta'lim yo`nalishi	60211000 - San'atshunoslik (musiqashunoslik)

BUXORO - 2023

Modul / FAN SILABUSI

SaSan'atunoslik fakulteti

60211000 - San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Fan nomi:	O'zbek musiqasi tarixi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	O'MT 1310
Yil:	2023
Semestr:	I-II
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilagan soatlar:	210
Ma'ruza:	20
Amaliy mashg'ulotlar:	20
Labaratoriya mashg'ulotlar:	-
Seminar:	20
Mustaqil ta'lim:	150
Kredit miqdori:	7
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM 1	<p>Fanni o'qitishdan maqsad –musiqa sohasidagi oliy ta'lim muassasalari talabalariga O'rta Osiyo hududida qadimgi davrlarda musiqa san'atining paydo bo'lishi, o'rta asrlarda musiqa madaniyatining rivoji, qomusiy va musiqashunos olimlarning musiqa risolalari, XX asr o'zbek musiqasida professional kompozitorlik janrlarining paydo bo'lishi, rivojlanish bosqichlari haqida atroflicha ma'lumot berish, ularni o'rganish va o'zlashtirishdan iborat. Shuning uchunham talabalar ma'lum janrlari borasi, tushunchasi, asarlarni o'zlashtirishlari sohasidagi olib borilayotganishlar juda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fanni o'zlashtirish jarayonida bo'lajak mutaxassislar o'zbek musiqa tarixidan zarur bilim va ko'nikmalarni o'zlashtiradilar.</p> <p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar – talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Ushbu fan boyishi talabalar mukammal ravishda musiqiy san'atning tarixiy taraqqiyot jarayoni, Vatanimizning musiqiy hayoti, bastakorlar va kompozitorlarning yillar davomida, musiqiy san'atning turli janr va shakllarida yaratgan asarlari, ijrochi namoyandalar ijodiy faoliyatlari, bosqichma-bosqich rivojlanish jarayoni, ijodkorlarning noyob asarlarini tahlil qilish borasidagi bilim</p>
------	---

	va ko`nikmalarni namoyish etishlari zarur.
--	--

Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1	Jahon musiqasi tarixi (JMT1829)
2	O`zbek maqomi tarixi va nazaryasi. O`MN2105
3	Sharq xalqlari musiqa tarixi (SHXMT3105)

Ta`lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	O`rta Osiyo xalqlarining musiqiy-madaniy merosi (eramizdan avvalgi davrlarda) ni bilishi kerak
TN2	Kushon saltanati davri musiqa madaniyati (eramizning I-IV asrlari) ni bilishi kerak
TN3	IV-VII asrlarda Markaziy Osiyo xalqlarining musiqa madaniyati
TN4	Borbadning ilmiy-ijodiy merosini bilishi kerak
TN5	Arab xalifaligi davrida musiqa madaniyati (VII-Xasrlar)ni bilishi kerak
	<i>Ko`nikmalar jihatidan:</i>
TN6	Somoniylar davri musiqa madaniyati (IX-X asrlar) ni bilishi kerak
TN7	Qoraxoniylar davrida (XI-XII asrlar)musiqiy-madaniy hayot ni bilishi kerak
TN8	XIII asrning ikkinchi yarmi –XIV asrning birinchi yarmi Musiqa madaniyatini bilishi kerak
TN9	Temuriylar davri musiqa madaniyatini bilishi kerak
TN10	Abdurahmon Jomiy va musiqa bilishi kerak
	<i>Malaka jihatidan:</i>
TN11	Alisher Navoiy va musiqa
TN12	XVI-XVII asrlarda madaniy va musiqiy hayot
TN13	XVIII-XIX asrlarda madaniy va musiqiy hayot
TN14	O`zbek dostonchilik san`ati
TN15	O`zbek xalq raqs san`ati

Fan mazmuni	
Mashg`ulotlar shakli: Ma`ruza (M)	
1-semestr	
M1	O`rta Osiyo xalqlarining musiqiy-madaniy merosi (eramizdan avvalgi

	davrlarda)
M2	Kushon saltanati davri musiqa madaniyati (eramizning I-IV asrlari)
M3	IV-VII asrlarda Markaziy Osiyo xalqlarining musiqa madaniyati
M4	Borbadning ilmiy-ijodiy merosi
M5	Arab xalifaligi davrida musiqa madaniyati (VII-Xasrlar)
Jami	10 soat

Fan mazmuni	
Mashg`ulotlar shakli: Ma`ruza (M)	
II-semestr	
M1	Alisher Navoiy va musiqa
M2	XVI-XVII asrlarda madaniy va musiqiy hayot
M3	XVIII-XIX asrlarda madaniy va musiqiy hayot
M4	O'zbek dostonchilik san'ati
M5	O'zbek xalq raqs san'ati
Jami	10 soat

Fan mazmuni	
Mashg`ulotlar shakli: amaliy mashg`ulot (A)	
1-semestr	
A1	O`rta Osiyo xalqlarining musiqiy-madaniy merosi (eramizdan avvalgi davrlarda)
A2	Kushon saltanati davri musiqa madaniyati (eramizning I-IV asrlari)
A3	IV-VII asrlarda Markaziy Osiyo xalqlarining musiqa madaniyati
A4	Borbadning ilmiy-ijodiy merosi
A5	Arab xalifaligi davrida musiqa madaniyati (VII-Xasrlar)
Jami	10 soat

Fan mazmuni	
Mashg`ulotlar shakli: amaliy mashg`ulot (A)	
2-semestr	
A1	Alisher Navoiy va musiqa
A2	XVI-XVII asrlarda madaniy va musiqiy hayot
A3	XVIII-XIX asrlarda madaniy va musiqiy hayot
A4	O'zbek dostonchilik san'ati
A5	O'zbek xalq raqs san'ati
Jami	10 soat

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)	
1-semestr	
S1	O'rta Osiyo xalqlarining musiqiy-madaniy merosi (eramizdan avvalgi davrlarda)
S2	Kushon saltanati davri musiqa madaniyati (eramizning I-IV asrlari)
S3	IV-VII asrlarda Markaziy Osiyo xalqlarining musiqa madaniyati
S4	Borbadning ilmiy-ijodiy merosi
S5	Arab xalifaligi davrida musiqa madaniyati (VII-Xasrlar)
Jami	10 soat

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)	
II-semestr	
S1	Alisher Navoiy va musiqa
S2	XVI-XVII asrlarda madaniy va musiqiy hayot
S3	XVIII-XIX asrlarda madaniy va musiqiy hayot
S4	O'zbek dostonchilik san'ati
S5	O'zbek xalq raqs san'ati
Jami	10 soat

MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARI

Mustaqil ta'lim topshiriqlari nazkur kurs mazmunini to'liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil o'qish faoliyatini yo'lga qo'yishga asoslangan. Talabalar mustaqil ta'lim uchun berilgan mavzularni o'zlashtirishi, asarlarni tinglab tahlil qilishi va ijro etib berishi talb etiladi.

Mustaqil topshiriqlari talabaning o'quv yuklamasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal 2 kredit (60 soat hajmda) to'planishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda bo'lib talaba tomonidan mustaqil o'zlashtirilishi va topshirilishi shart.

Mustaqil ta'lim (MT)		Ajratilgan soat
1	O'rta Osiyo hududidan topilgan madaniy yodgorliklar.	8
2	Forobiy Sharq musiqa nazariyasining asoschisi.	8
3	Temuriylar davri cholg'ulari.	8
4	Sharq tasviriy miniatyuralarida "musiqiy lavhalar".	8
5	A.Navoiyning "Majolis un-nafois" asarida musiqaga oid	6

	ma'lumotlar.	
6	Mahalliy uslublar.	
7	Xorazm raqs san'ati.	8
8	"Alpomish" dostoni haqida.	8
9	A.Eyxgorn va V.Leysekning musiqiy-etnografik faoliyati haqida.	6 8
10	O'zbek xalq cholg'ulari.	
11	Jadidchilik harakati namoyandalarining ijodiy faoliyati.	8
12	Birinchi musiqiy o'quv maskanlar va birinchi teatrlar faoliyati.	8
13	Urush yillarida front-kontsert brigadalar va teatrlar faoliyati.	6
14	50-80 yillarda o'zbek musiqa amaliyotiga kirib kelgan yangi janrlar.	8
15	Opera va balet teatri faoliyati. Muqimiy teatri faoliyati.	8
16	Musiqali drama, opera va balet.	6
17	Qo'shiq, romans, a kapella janrlari.	8
18	Simfonik musiqa, fortepiano musiqasi, organ musiqasi.	8
19	O'zbek kompozitorlari va kinematograflarining hamkorlik faoliyati.	8
20	Estrada san'atining yorqin namoyandalari.	6
	Jami:	150

O'quv adabiyotlari, darslik va o'quv qo'llanmalar.

Asosiy adabiyotlar	
1	Жабборов, А.Х., Бегматов С.М., Аъзамова М.Р. Ўзбек музыкаси тарихи. Т., 2018.
2	История узбекской музыки. 3 т. Т., 1990.
3	История музыки народов Средней Азии и Казахстана. М., 1994.
4	Жабборов А. Муסיқали драма ва комедиуа жанрлари Ўзбекистон композиторларининг ижодиётида. Т., 2000.
5	Иброҳимов О.А. Ўзбек халқ муסיқа ижоди. 1-қисм. Тўплам. Т., 1994.
6	Юнусов Р.Ю. Ўзбек халқ муסיқа ижоди. 2-қисм. Тўплам. Т., 2000.

Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Mirziyoev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-6000-son. 2020 yil. 26-may.
2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T, 2017.
3	Mirziyoev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada

	rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038.2018 yil. 28-noyabr.
4	Mirziyoyev Sh.M. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi).
5	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. T., 2017.
6	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini takomilash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T., 2017.
7	Mirziyoyev Sh.M. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)
8	Rajabov I. Maqomlar. T., 2006.
9	O'zbekiston xalqlari tarixi. 1-jild. T., 1992.
10	Fitrat A. O'zbek klassik musiqasi va uning tarixi. T., 1993.
11	Kaykovus. Qobusnoma. T., 1994.
12	Matyoqubov O. Maqomot. T., 2004.
13	Bobur Zahiriddin Muhammad. Boburnoma. T., 1990.
14	Джами А. Трактат о музыке. Т., Пер. с перс. А.Н. Болдырева, ред. И комментарии В.М. Беляева. 1960.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim.

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritish volsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolika va chalkashliklarga yo'l qo'ymas.
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa ;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa ;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy – huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa ;

- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa ;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim.

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan , fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'y masa;
- Fanning mazmunini va ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa ;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa ;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa ;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy – huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa ;

v) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim.

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa ;
- Fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa ;
- Bayon qilish ravon bo'lmasa ;
- Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- Fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

g) Quyiagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa ;
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvura ega bo'lmasa;
- Fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- Fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanini bilmasa

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Raxmanova I.M. Musiqa ijrochiliga va madaniyat kafedrasi o'qituvchisi

E-mail:	
Tashkilot:	Buxoro Davlat Universiteti. San'atshunoslik fakulteti. Musiqa ijrochiliga va madaniyat kafedrası
Taqrizchilar:	p.f.n.,professori D.Yu. Ro'ziyev Dotsent O. Karimov

Mazkur Sillabus universitet o'quv – uslubiy Kengashining 2023 yil 29 avgustdagi 1 – sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan .

Mazkur Sillabus Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasining 2023 yil 28 avgustdagi 1 – sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan .

O'quv – uslubiy boshqarma boshlig'i :

M.A.Tursunov

Fakultet dekani :

S.S. Azimov

Kafedra mudiri :

T.I. Rajabov

Tuzuvchi :

I.M.Raxmanova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

R.G. Jumayev

19.08 2023y

**USLUBIY SOLFEDJIO
fanidan I-kurs uchun**

SILLABUS

Bilim sohasi: 200000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'limsohasi: 210000 – San'at

Bakalavriat yo'nalishi: 60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

BUXORO – 2023

Fan nomi:	<i>Uslubiy Solfedjio</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	US1210
Yil:	2023-2024
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	<i>Kechki</i>
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	300
Ma'ruza	–
Amaliy mashg'ulotlar	90
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	210
Kredit miqdori:	10
Baholash shakli:	Imtixon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	<p>✓ Uslubiy solfedjio darslariga o'quv jarayonining samarasi talabning fanlardan (musiqaning elementlar nazariyasi, garmoniya, polifoniya, musiqiy asarlar tahlili) qay darajada tayyorgarlik ko'rganiga bog'liq, ya'ni mazkur fan barcha musiqiy-nazariy fanlar bilan uslubiy jihatlar bilan uzviy bog'liq va ulardan olingan bilimlari ma'lum darajada to'ldirishga xizmat qiladi. O'quv rejada belgilangan semestrlarda o'qitiladi. Dasturi amalga oshirish o'quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab etadi.</p> <p>✓ Fanining o'qitishdan maqsad - barcha yo'nalishdagi ijrochi, dirijyor, bastakor, musiqashunos hamda ovoz rejissierlarning musiqiy qobiliyatlar hamda musiqani anglash malakasini rivojlantirishdan iborat.</p> <p>✓ Fanni vazifasi - talabalar turli davr va milliy uslublarga taalluqli musiqa namunalarini to'laqonli idrok etish, xotirani har tomonlama rivojlantirish, notaga qarab kuylash va tinglash jarayonida ohang aniqligini nazorat qilish kabi ko'nikmalarni takomillashtirishdan iborat.</p>

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Musiqaning elementlar nazariyasi (MEN 1314)
2.	Garmoniya (GYA 1414)
3.	Musiqiy asarlar tahlili (MAT 2414)
4.	Polifoniya (PYA 3414)
Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Билимлар жихатидан:</i>
TN1	Turli davr va milliy uslublarga xos bo'lgan musiqiy ifoda vositalari; ijro etayotgan asarlarning badiiy mazmuni, shakli, lad va ritmik xususiyatlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN2	Bir va ikki ovozli xromatizml diktantlarni yozishni; notalarni tayyorgarliksiz o'qish, alteratsiyalangan akkordlarni aytishni; polifonik va garmonik ko'povozlik misollarini kuylashni bilishi va ulardan foydalana olishi;
	<i>Кўникмалар жихатидан:</i>
TN3	Og'ishma va modulyatsiyalovchi garmonik ketma-ketliklarni eshitish; faktura, garmonik, ohang va ritm jihatdan rivojlangan musiqiy diktantlarni yozish;
TN4	barcha turdagi modulyatsiyalarni va garmonik ketmaketliklarni tinglab aniqlash;
TN5	bir va ko'p ovozli musiqiy misollarni tayyorgarliksiz notaga qarab kuylash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
Fan mazmuni	
I-semestr	
Машгулотлар шакли: амалий машгулот (А)	
A1	Major va minor gammasini intonatsiyalash. K ⁶ garmonik aylanmasi.
A2	Takt ichidagi sinkopa. Ladning V pog'onasi.
A3	Takt orasidagi sinkopa. Ladning II pog'onasi.
A4	Akkordlarning uzviy ketma-ketligi. Tabiiy va garmonik minorning VII pog'onasi.
A5	Minorning VI ko'tarilgan pog'onasi.
A6	Minor va majorning orttirilgan va kamaytirilgan intervallari.
A7	Tovushdan hamda major va minor ladlarida D7 va uning aylanmalari.
A8	Nomdosh tonalliklarning o'zaro munosabati.
A9	Nomdosh tonalliklarning o'zaro munosabati.
A10	Alteratsiya. Majorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV #).
A11	Alteratsiya. Majorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV #).
A12	Minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV b).
A13	Minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV b).

A14	Major va minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (II #).
A15	Major va minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (II b).
A16	Xromatizm. Turg'un tovushlarga yetakchi bo'lgan yordamchi va o'tkinchi tovushlar.
A17	Xromatizm. Turg'un tovushlarga yetakchi bo'lgan yordamchi va o'tkinchi tovushlar.
A18	Barcha bosqichlarga yetakchi bo'lgan o'tkinchi va yordamchi tovushlar.
A19	Barcha bosqichlarga yetakchi bo'lgan o'tkinchi va yordamchi tovushlar.
A20	Xromatik gamma. Og'ishma. Xromatik tizim.
A21	Xromatik gamma. Og'ishma. Xromatik tizim.
A22	Xromatizm ishtirokida sekvensiya.
A23	Xromatizm ishtirokida sekvensiya.
A24	Xromatizm ishtirokida sekvensiya.
A25	Melodik xromatizmida metrik qiyinchliklar.
A26	Melodik xromatizmida metrik qiyinchliklar.
A27	Melodik xromatizmida metrik qiyinchliklar.
A28	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Major VI-pog'ona tonalligiga modulyatsiya.
A29	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Major VI-pog'ona tonalligiga modulyatsiya.
A30	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Majorning V-pog'onasiga modulyatsiya.
II-semestr	
A31	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Majorning III,IV-pog'onalariga modulyatsiya.
A32	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Majorning II-pog'onasiga modulyatsiya.
A33	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Garmonik major IV-pog'onasiga modulyatsiya (minor subdominantasi).
A34	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Minorning III-pog'onasiga modulyatsiya.
A35	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Minorning VI-pog'onasiga modulyatsiya.
A36	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Minorning VII-pog'onasiga modulyatsiya.
A37	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Minorning V-pog'onasiga modulyatsiya. (major D)
A38	Lad modulyatsiyasi.
A39	Nomdosh major tonalligiga modulyatsiya.
A40	Modulyatsion sekvensiya.
A41	Ikki belgiga farq qiluvchi tonallikka modulyatsiya.
A42	II b va VI b orqali modulyatsiya.

A43	Engarmonik modulyatsiya. Yetakchi septakkordning engarmonizmi orqali modulyatsiya.
A44	Dominantseptakkordning engarmonizmi orqali modulyatsiya.
A45	Modulyatsiyalarda uchraydigan metro-ritmik qiyinchiliklar.
Мустақил таълим (МТ)	
MT 1	Major va minor gammasini intonatsiyalash. K ^o 4 garmonik aylanmasi. 6-soat
MT 2	Takt ichidagi sinkopa. Ladning V pog'onasi. Major va minorda V pog'onaning o'rni. 6-soat
MT 3	Takt ichidagi sinkopa. Ladning V pog'onasi. Major va minorda V pog'onaning o'rni. 6-soat
MT 4	Akkordlarning uzviy ketma-ketligi. Tabiiy va garmonik minorning VII pog'onasi. Melodik minor. 6-soat
MT 5	Minorning VI ko'tarilgan pog'onasi. Melodik minorning xususiyatlari. 6-soat
MT 6	Minor va majorning orttirilgan va kamaytirilgan intervallari. 6-soat
MT 7	Tovushdan hamda major va minor ladlarida D7 va uning aylanmalari. 6-soat
MT 8	Nomdosh tonalliklarning o'zaro munosabati. 6-soat
MT 9	Alteratsiya. Majorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV #). 6soat
MT 10	Minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (IV b). Alteratsiyaning asosiy vazifalari. 6-soat
MT 11	Major va minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (II #). Alteratsiyaning asosiy vazifalari. 6-soat
MT 12	Major va minorning asosiy bosqichlariga yetakchi bo'lgan tovushlar alteratsiyasi (II b). Alteratsiyaning asosiy vazifalari. 6-soat
MT 13	Xromatizm. Turg'un tovushlarga yetakchi bo'lgan yordamchi va o'tkinchi tovushlar. Ularning qo'llanilishi. 6-soat
MT 14	Barcha bosqichlarga yetakchi bo'lgan o'tkinchi va yordamchi tovushlar. Ularning qo'llanilishi. 6-soat
MT 15	Xromatik gamma. Og'ishma. Xromatik tizim. Ularning xarakteristikasi. 6-soat
MT 16	Xromatizm ishtirokida sekvensiya. Diatonik sekvensiya. 6-soat
MT 17	Melodik xromatizmida metrik qiyinchliklar. Ularning sanashdagi muammolar. 6-soat
MT 18	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Major VI-pog'ona tonalligiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 19	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya. Major V-pog'onasiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 20	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Major III-pog'onasiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 21	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Major IV-pog'onasiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 22	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Major II-pog'onasiga

	modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 23	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Garmonik major IV-pog'onasiga modulyatsiya (minor subdominantasi). Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 24	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Minorni III-pog'onasiga modulyatsiya. Minorni VI-pog'onasiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 25	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Minorni VII-pog'onasiga modulyatsiya. Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 26	Birinchi darajali tonalliklarga modulyatsiya: Garmonik minorni V-pog'onasiga modulyatsiya (major D). Modulyatsiya tushunchasi. 6-soat
MT 27	Lad modulyatsiyasi. Uning o'ziga xos xususiyatlari. 6-soat
MT 28	Nomdosh major tonalligiga modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari. 6-soat
MT 29	Modulyatsion sekvensiya. Musiqadagi ahamiyati. 6-soat
MT 30	Ikki belgiga farq qiluvchi tonallikka modulyatsiya. Tadrijiy o'tish. 6-soat
MT 31	Uch belgiga farq qiluvchi tonallikka modulyatsiya. Tadrijiy o'tish. 6-soat
MT 32	IIb va VI b orqali modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari. 6-soat
MT 33	Engarmonik modulyatsiya. Yetakchi septakkordning engarmonizmi orqali modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari. 6-soat
MT 34	Dominantseptakkordning engarmonizmi orqali modulyatsiya. Uning o'ziga xos xususiyatlari. 6-soat
MT 35	Modulyatsiyalarda uchraydigan metro-ritmik qiyinchiliklar. Ularning yechimi. 6-soat

Асосий адабиётлар	
1.	Ладухин Н. Одноголосное сольфеджио. – М., 2009.
2.	Matyoqubova S. Solfedjio darslarida ritm mashqlar. -T., 2009.
3.	Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио - М., 2013.
4.	Способин И.В. 2-3-голосие. М., 2009.
5.	O.Ibrohimov, R.Yunusov. Solfejio darsligi.-T., 2004.
6.	A.Laif-Zade. 1000 and jne step of composition.Solfeggio.Set of exercises for composers-terchers.Usa. USA, 2012.
7.	A.Laif-Zade. 100 etno-rhythmic dictations.Usa. USA, 2012.
8.	Stefan Kostka, Dorothy Payne. Tonal Harmony. Fifth edition. Revised 2012.
Қўшимча адабиётлар	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-26.05. 2020.
2.	Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038 28.11.2018.
3.	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.

4.	Агажанов А. Курс сольфеджио. Вып. 1, 2. – М., 1973. 5. Агажанов А., Блюм Д. Сольфеджио в ключах “До”. – М., 1969.
5.	Агажанов А. Курс сольфеджио. Вып. 1, 2. – М., 1973. 5. Агажанов А., Блюм Д. Сольфеджио в ключах “До”. – М., 1969.
6.	Агажанов А., Блюм Д. Примеры из полифонической литературы. – М., 1972.
7.	Качалина Н. Сольфеджио. Вып.1,2,3. М., - 1981-1983.
8.	Ладухин Н. Опыт практического изучения интервалов, гамм и ритмов. Изд.: Планета музыки. 2018.
9.	Хамраев I. Solfedjio. -T., 1963.
10.	Paul Hindemith. Elementary training for musician. Second edition. Revised 1965
Internet saytlari	
11.	http://www.ziyonet.uz
12.	http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musika
13.	www.musika.uz
14.	http://www.youtube.com
15.	http://notes.tarakanov.net
16.	http://portasound.ru/music-search/musika-olami

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llash olish;
- tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.

b) 4 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;

- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga xarakt qilgan bo'lsa;
- v) 3 baxo olish uchun talabaniing bilim darajasi quyidagilarga javob berishi

lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaniing bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Mirshayev Ulug'bek Muzafarovich,
E-mail:	ulugbekmirshayev@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, "San'atshunoslik" fakulteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida kata o'qituvchisi.
Taqrizehilar:	D.Yu.Ro'ziyev - p.f.n., professor B.I.Mustafoev - p.f.n., dotsent

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 29.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasining 2023 yil 29.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

M.A.Tursunov

S.S.Azimov

T.I.Rajabov

U.M.Mirshayev

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlar bo'yicha prorektor

R.G'.Jumayev

2023 yil "____" avgust

GARMONIYA FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi: 200000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'lim sohasi: 210000 – San'at

Ta'lim yo'nalishi: 60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Buxoro – 2023

Modul/Fan Sillabusi
San'atshunoslik fakulteti
60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik) ta'lim yo'nalishi

Fan/modul:	Garmoniya
Fan/modul turi:	Majburiy
Fan/modul kodi:	GYA1414
O'quv yili:	2023-2024
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi (kechki)
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	210
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulot	20
Seminar mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'uloti	30
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	7
Haftadagi dars soatlari:	4
Baholash shakli:	YN
Kurs tili:	O'zbek

FANNING MAQSADI (FM)

FM1

Fanni o'qitishdan maqsad - musiqiy bilim doirasini kengaytiradi. Musiqachi - ijrochilarning umummadaniy darajasini boyitadi. Professional ko'nikmalarning rivojiga yordam beradi. Tabiiy iste'dodning, badiiy didning rivojlanishiga turtki bo'ladi. Bundan tashqari, garmoniyaning o'rganish ijrochida o'rganilayotgan asar matniga nisbatan bilvosita munosabatni tarbiyalaydi. Kompozitorning g'oyasiga chuqur kira olishga yordam beradi. Garmoniyaning o'rganish musiqiy fikrning qaror topishi va rivojlanishi, musiqiy-g'oyaviy timsollikning shakllanishi jarayonida garmoniyaning o'rni va ahamiyatini anglashga qaratilgan.

Garmoniya kursida ma'ruzalar o'tiladi, garmonik tahlil, fortepianoda turli mashqlar bajariladi. Garmonik tahlilning yakuniy maqsadi garmoniyaning muhim ifodaviy va shakllantiruvchi vositasi sifatida ochish hisoblanadi, u boshqa ifodaviy vositalar bilan birga musiqiy timsolni shakllantiradi.

Fanni vazifasi - garmoniya nazariy qoidalarini va tarixiy rivojini o'rganish, uning tub xususiyatlarini idrok etish, sohaga oid tayanch tushuncha va atamalarning ilmiy jihatdan to'g'ri talqin etish, musiqa asarlaridagi garmonik rivojini tahlil etish, fortepianoda turli gannonik mashqlarni bajarishdir.

Garmonik tahlilning yakuniy maqsadi garmoniyaning muhim ifodaviy va shakllantiruvchi vositasi sifatida ochish hisoblanadi, u boshqa ifodaviy

	vositalar bilan birga musiqiy timsolni shakllantiradi. Garmoniyaning musiqiy tilning barcha tarkibiy qismlari bilan bog'lash. Musiqaning badiiy g'oyasi va mazmunidan kelib chiqqan holda garmonik vositalarni tanlash.	
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar		
1	Solfedjio	
2	Musiqi nazariyasi	
Ta'lim natijalari (TN)		
Bilimlar jihatidan:		
TN1	Garmoniya tushunchasi, musiqiy tizimlar haqida tushunchaga ega bo'lishi kerak;	
TN2	Garmoniyaning ifodaviy imkoniyatlari; garmoniya tarixi (ilk klassik garmoniya, Vena klassiklar garmoniyasi, romantik kompozitorlar garmoniyasi, O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida garmoniyasi) to'g'risida bilimlarni o'zlashtirishi lozim;	
TN3	Turli faktura ko'rinishlari; modulyatsiya turlari; major- minor tizimi; tabiiy-lad garmoniyasi; dodekafoniya haqida tasavvurga ega bo'lish kerak.	
TN4	Klassik garmoniyaning; zamonaviy garmoniya asoslarini; garmonik, melodik va monodik ladlarini bilishi lozim;	
TN5	Modal va tonal ladlarni funktsionalliklari va ularning funktsional aloqalarini, modal ladlarini gannonik tizimini; turg'un va noturg'un tamoyili bo'yicha akkordlarni bo'linishini;	
TN6	Major-minor tizimlarini, nomdosh, parallel va birtersiyali tizimlarni bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.	
Ko'nikmalar jihatidan:		
TN1	Fortepianoda turli modulyatsiyalarni, garmonik ketma-ketliklarni va sekvensiyalarni chalish;	
TN2	Musiqiy asarlarni garmonik tahlil qilish;	
TN3	Turli uslub va fakturalarda garmonik masalalarni bastalash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.	
Fan/modul mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza mashg'ulot (M) 1-semestr		
M1	2	Garmoniya tushunchasi. Garmoniyaning lad asoslari.
M2	2	Musiqiy tuzilmalar.
M3	2	Ovoz yo'nalishi.
M4	2	Akkord.
M5	2	Ko'povozlik ohangdoshliklar.
M6	2	Tersiyasiz tarkibdagi akkordlar.
M7	2	Faktura.
M8	2	Akkordsiz tovushlar. Melodik figuratsiya.
JAMI	16 soat	

Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza mashg'ulot (M) 2-semestr		
M1	2	Kuchsiz hissadagi akkordsiz tovushlar. O'tkinchi tovushlar
M2	2	Yordamchi tovushlar. Pred'yom.
M3	2	Ikkinchi darajadagi akkordsiz tovushlar
M4	2	Organ punkti.
M5	2	Modulyatsiya. Umumiy nazariyasi va tasnifoti.
M6	2	Tonalliklar turdoshlik darajasi. 1-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya.
M7	2	2-darajali modulyatsiya, bevosita funktsional modulyatsiya.
JAMI		14 soat
Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A) 1-semestr		
M1	2	Akkord. Uchtovushlik. Sekstakkordlar va kvartsektakkordlar. Septakkordlar. Nonakkordlar.
M2	2	Akkord. Uchtovushlik. Sekstakkordlar va kvartsektakkordlar. Septakkordlar. Nonakkordlar.
M3	2	Faktura.
M4	2	Yordamchi tovushlar. Pred'yom.
M5	2	Ikkinchi darajadagi akkordsiz tovushlar.
JAMI		10 soat
Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A) 2-semestr		
M1	2	Tonalliklar turdoshlik darajasi, 1-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya.
M2	2	2-darajali modulyatsiya, tadrijiy funktsional modulyatsiya.
M3	2	Alteratsiya. Dominanta guruhi akkordlarning alteratsiyasi. Subdominanta guruhi akkordlarning alteratsiyasi.
M4	2	Dominantseptakkordi orqali engarmonik modulyatsiya.
M5	2	Major-minor. Nomdosh major minorning muhim akkordlari.
JAMI		10 soat
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'uloti (L) 1-semestr		
M1	2	Akkord. Uchtovushlik. Sekstakkordlar va kvartsektakkordlar. Septakkordlar. Nonakkordlar.
M2	2	Akkord. Uchtovushlik. Sekstakkordlar va kvartsektakkordlar. Septakkordlar. Nonakkordlar.

M3	2	Faktura.
M4	2	Yordamchi tovushlar. Pred'yom.
M5	2	Ikkinchi darajadagi akkordsiz tovushlar.
M6	2	Tonalliklar turdoshlik darajasi, 1-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya.
M7	2	2-darajali modulyatsiya, tadrijiy funksional modulyatsiya.
JAMI	14 soat	
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'uloti (L) 2-semestr		
M1	2	Alteratsiya. Dominanta guruhi akkordlarning alteratsiyasi. Subdominanta guruhi akkordlarning alteratsiyasi
M2	2	Dominantseptakkordi orqali engarmonik modulyatsiya.
M3	2	Major-minor. Nomdosh major minorning muhim akkordlari.
M4	2	Xromatik tizim.
M5	2	Ko'pqatlamlilik.
M6	2	Simmetrik (sun'iy)ladlar.
M7	2	Modal ladlar garmoniyasi (II).
M8	2	O'rta asr ladlari va ularning evolyutsiyasi.
JAMI	16 soat	
Mashg'ulotlar shakli: Seminar mashg'ulot (S) 1-semestr		
M1	2	Tersiyasiz tarkibdagi akkordlar.
M2	2	Organ punkti.
M3	2	3-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya
JAMI	6 soat	
Mashg'ulotlar shakli: Seminar mashg'ulot (S) 2-semestr		
M1	2	Engarmonik modulyatsiya. Yetakchi septakkord orqali engarmonik modulyatsiya.
M2	2	Dominantseptakkordi orqali engarmonik modulyatsiya. O'rttirilgan uchto'vushlik orqali engarmonik modulyatsiya.
JAMI	4 soat	
Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 1-semestr		
Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:		
Darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish, tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish, maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash, masofaviy ta'lim. Talabaga mustaqil ta'limning mavzulari beriladi, bu mavzular buyicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytiladi. Ko'rsatilgan muddatda		

nazariy material konspekti, referati yoki Respublika doirasida o'tkaziladigan konferensiyalarga tezis tayyorlagani ko'riladi. Test yoki savol-javob o'tkaziladi.		
MT1	6	Garmoniya tushunchasining tarixiy evolutsiyasi.
MT2	6	Musiqiy tuzilmalar. Ko'povozlikning mantiqiy tashkillanishining turlari.
MT3	6	Ko'povozlikda ovoz yo'nalishi va ovozlarning funksiyasi. Ovoz yo'nalishi qonuniyatlarining uslubiy o'zaro bog'liqligi.
MT4	8	Akkord. Musiqiy matoda akkord funksiyalanishining ikkita shakli. Akkord kategoriyasining tarixiy evolutsiyasining bosqichlari. To'liq diatonika. Tabiiy major va tabiiy minor uchtovushliklari. Konsonans va dissonans. Barcha pog'onalamning sekstakkordlari va kvartsektakkordlari. Barcha pog'onalamning septakkordlari. Tonal sekvensiyalarda septakkordlar. Septakkordlarni erkin qo'llanilishi. Barcha pog'onalamning nonakkordlari. Umuman to'liq diatonika xususida.
MT5	4	Ko'povozlik ohangdoshliklar. Ko'povozlik tersiyaviy vertikalalar. Qo'shimcha tonli akkordlar. Juftlangan tonli akkordlar.
MT6	6	Tersiyasiz tarkibdagi akkordlar. Kvarta va kvinta bo'yicha tuzilgan ohangdoshliklar. Kvartakkordlar. Kvintakkordlar. Sekundakkordlar. Klasterlar. Aralash intervallar tarkibidagi ohangdoshliklar. Vertikal va gorizontal integratsiyasi.
MT7	6	Faktura turlarining umumiy tasnifoti. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida faktura
MT8	6	Akkordsiz tovushlar. Melodik figuratsiya Umumiy xarakteristika
MT9	6	Appodjiatura. Tayyorlanmagan to'xtalmalar. To'xtalmalarning ifodaviy imkoniyatlari.
MT10	6	Kuchsiz hissadagi akkordsiz tovushlar. O'tkinchi tovushlar. Akkordsiz tovushlar va shaklning motiv bo'linishlari.
JAMI	60 soat	
Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 2-semestr		
MT1	6	Yordamchi tovushlar. Diatonik va xromatik yordamchi tovushlar. Kambiatalar. Pred'yom. Garmonik vertikalga chiziqli tonlarning ta'siri.
MT2	4	Ikkinchi darajadagi akkordsiz tovushlar. Akkordsiz tovushlarning tarixiy evolutsiyasining bosqichlari.
MT3	6	Organ punkti. Organ punktlarning turlari. Organ punktlarning qo'llanilish texnikasi. Ushlanib turiladigan tonlar (pedallar). Organ punktning poligarmoniyasi. Organ punktning tarixiy evolutsiyasining bosqichlari
MT4	4	Modulyatsiya. Umumiy nazariyasi va tasnifoti. Tonal va lad

		modulyatsiyalari. Mukammal va nomukammal modulyatsiyalar. Modulyatsiyaning turlari. Ichki mavzuli (kichik) modulyatsiya va mavzular orasidagi (katta) modulyatsiya
MT5	6	Tonalliklar turdoshlik darajasi. Modulyatsiyaning yonalishi. Funktsional modulyatsiya. 1-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya vositachi akkord yordamida. Og'ishmalar orqali bajariladigan 1-darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya.
MT6	4	2-darajali modulyatsiya, bevosita funktsional modulyatsiya
MT7	4	2-darajali modulyatsiya, tadrijiy funktsional modulyatsiya.
MT8	6	Uchinchi darajali turdosh tonalliklarga modulyatsiya. (Uzoq tonalliklarga modulyatsiya). Sekventsiyali modulyatsiyalar. Modulyatsiyaning boshqa usullari
MT9	4	Alteratsiya nazariyasi. Alteratsiyaning umumiy xarakteristika. Lad alteratsiyasi.
MT10	6	Alteratsiya. Major va minor Dominanta guruhi akkordlarning lad alteratsiyasi. Yondosh tonli alteratsiyalangan akkordlar. Ikki marotaba alteratsiyalangan akkordlar. Ko'povozli alteratsiyalangan Dominantalar.
MT11	4	Ayrim kompozitorlar ijodida alteratsiyaning ifodaviy imkoniyati va ahamiyati. Boshqa diatonik ladlar bosqichlarining lad alteratsiyasi.
MT12	6	Engarmonik modulyatsiya. Yetakchi septakkord orqali engarmonik modulyatsiya. Kamaytiril an kvintali kichik septakkordning (kichik yetakchi septakkord) engarmonizmi. Kichik minor septakkordning engarmonizmi
JAMI	60 soat	

Asosiy adabiyotlar

1. Azimova AN. Garmoniya. Nazariy kurs. - T., 2004.
2. Azimova AN. Garmoniya. O'quv qo'llanma. -T., 2018.
3. Azimova O.N., Ibragimova SHE. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida akkordlar tarkibi. - T, 201S.
4. Keith. Weatt. Harmoni and Theory a Comprehensive Sourse for All Musicians.

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-26.05. 2020.
2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038. 28 noyabr 2018.
3. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.
4. Abdikayumova G. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida faktura. - T, 2015.
5. Мальмберг И., Хасанов А. Модальность в курсе преподавания гармонии и её претворение на основе узбекской монодии. Т., 2007.
6. Musiqa ijrochiligi va pedagogikasi masalalari. (1-8). -T., 1999-2010
7. Nuritdinova H. Zamonaviy garmoniya. O'zbekiston kompozitorlari ijodiyotida modallik. -T, 2016.
8. Теория современной композиции. Сб. статей под редакцией В.Ценневой. М., 2007.
9. Холопок Ю. Гармонический анализ. В трёх частях 1 М., 1996; Часть 2.М., 2001
10. Холопок Ю. Гармония. Практический курс. Часть 1.М., 2005; Часть 2.М., 2005.

Internet saytlar	
1	Ziyonet.uz.
2	http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musiqa
3	www muzika uz
4	http://portasound.ru/music-search/musiqa-olami
5	http://www.youtube.com
6	http://nlib.org.ua/parts/books.htm
7	http://www.classic-music.ru
8	http://mus-info.ru
9	http://notes.tarakanov.net/
10	https://www.belcanto.ru/

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- ✓ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- ✓ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

- ✓ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- ✓ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- ✓ mustaqil topshiriqlarni to'liq aniq bajargan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- ✓ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olishi uchun talabaniing bilim darajasi quyidagilarga javob

berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- ✓ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- ✓ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- ✓ fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

d) 3 baho olishi uchun talabaniing bilim darajasi quyidagilarga javob

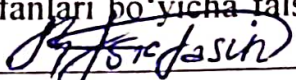
berishi lozim:

- ✓ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- ✓ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- ✓ bayon qilish ravon bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- ✓ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabaniing bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- ✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- ✓ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- ✓ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- ✓ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- ✓ fanni bilmasa;

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Raxmanova Istatjon Muminovna
E-mail:	raxmanovaistatjon@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası
Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari nomzodi, professor D.Y.Ro'ziyev; Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent T.I.Rajabov

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasining" 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy department boshlig'i

M.A.Tursunov

Fakultet dekani

S.S.Azimov

Kafedra mudiri

T.I.Rajabov

Tuzuvchi

I.M.Raxmanova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

**O'quv ishlari bo'yicha prorektor
R.G'.Jumayev**

2023 yil "____" avgust

MUSIQA ASARLARI TAHLILI FANI BO'YICHA

SILLABUS (ishchi dastur)

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Buxoro – 2023

Modul/Fan Sillabusi
San'atshunoslik fakulteti
60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik) ta'lim yo'nalishi

Fan/modul:	Musiqashunoslik
Fan/modul turi:	Majburiy
Fan/modul kodi:	MAT2414
O'quv yili:	2023-2024
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi, Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	30
Ma'ruza	10
Amaliy mashg'ulot	8
Seminar	2
Laboratoriya mashg'uloti	10
Mustaqil ta'lim	30
Kredit miqdori:	2
Haftadagi dars soatlari:	2
Baholash shakli:	YN
Kurs tili:	O'zbek

FANNING MAQSADI (FM)

FM1

Musiqashunoslik asarlar tahlilining o'rni va ahamiyati juda muhim bo'lib, u musiqashunoslik asarning tuzilishi, kelib chiqishi, gomofonik musiqashunoslik janrlari va shakllarining kristallashuvini va evolyutsion rivojini o'rganadi. Musiqashunoslik tahlili fanining maqsadi- bir tomondan musiqashunoslik shakllari nazariy jihatidan, ikkinchi tomondan- tarixiy jihatidan o'rganiladi.

Musiqashunoslik asarlar tahlilini o'rganish bilan talabaning musiqashunoslik merosimiz borasidagi tasavvur va qarashlari boyib, kengayib boradi. Musiqashunoslik asarlar tahlilining shakllanishi, rivojlanish tarixi, asosiy tushuncha va xususiyatlari, shakllari va janrlari, umuman, fan bo'yicha qo'yiladigan talablarni o'rganishlari hamda egallangan bilimlardan ijodiy faoliyatda unumli foydalanish ko'nikmalarini o'zlashtirishlari zarur.

“Musiqashunoslik asarlar tahlili” kursi turli mashg'ulotlardan iborat: ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlari, yakka tartibdagi amaliy mashg'ulotlar. Bu o'rinda kursning asosiy vazifasi turli tarixiy davrlarga oid yirik yo'nalish va maktablar uchun muhim ahamiyatga ega bo'lgan individual uslub, milliy o'ziga xoslik singari asarlarning shakl yasovchi va ta'sir etuvchi xususiyatlarini ochib berishdir.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar		
1	Garmoniya	
2	Musika adabiyoti	
3	Musika nazariyasi	
Ta'lim natijalari (TN)		
Bilimlar jihatidan:		
TN1	Tahlil turlari va uslublari; musiqiy janr va uslub; musiqiy ifoda vositalari; turli uslubdagi musiqiy shakllarni tahlili hagida tasavvurga ega bo'lish kerak;	
TN2	Musiqiy janr va shakllarning kristallashuvini va evolyutsion rivojini o'rganish; mavzu va mavzuiylik, ularga strukturali va funktsional yondashishni bilishi;	
TN3	Mavzuning asosiy tavsifnomalari va <u>rivojlanish</u> tamoyillarini bilishi;	
TN4	Oddiy va murakkab shakllarni va ularning tarixiy (Barokko,Vena klassik maktabi, romantiklar ijodida va XX-XXI ast musiqiy shakllami) rivojlanish bosqichlarini bilish;	
TN5	Turkumli cholg'u va vokal musika shakllarni, erkin va aralash shakllarni bilish;	
TN6	O'zbekiston -kompozitorlari ijodida musiqiy shakllarni turli xildagi tahlilini bilishi va ulardan foydalana olishi;	
Ko'nikmalar jihatidan:		
TN1	Turli davrdagi shakllarni chuqur tahlil qilish va ularning uslubiy xususiyatlarni aniqlash;	
TN2	Notanish musiqiy asarlarni tinglab, uni uslubi, janr, shakllarni aniqlash;	
TN3	Elektron audio vositalaridan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.	
Fan/modul mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza mashg'uloti (M) 2-semestr		
M1	2	Musiqiy asarlar tahlili musika bilimi sohasi va o'quv fani sifatida.
M2	2	Musiqiy asar tizimli-tashkiliy ob'ekt sifatida. Musiqiy kompozitsiyaning vaqt-o'lchovli darajalari.
M3	2	Musiqiy mazmunga yondashuv uslubiyoti (metodika podxoda), tahlil usullari. Musiqiy mazmun tahlilida tizimli yondashuv.
M4	2	Musiqiy mazmunning tahlil uslubiyotining tamoyillari.
M5	2	Musiqiy janr. Ta'rif, tasnifot mezonlari.
JAMI	10 soat	
Mashg'ulotlar shakli: : Amaliy mashg'uloti (A) 2-semestr		
A1	2	Musiqiy mazmunning tahlil uslubiyotining tamoyillari.

A2	2	Kuy, Kuy izmi.
A3	2	Metroritm, metrika turlari, turoqlar_nazariyasi. Ritm va metrning ifodaviy va shakllantiruvchi ta'sir kuchi.
A4	2	Musiqiy faktura: tuzilmalarning asosiy toifalari, masofali koordinatalar, faktura ovozlarning funksiyalari, semantik va shakllantiruvchi funksiyalar.
JAMI	8 soat	
Mashg'ulotlar shakli: : Seminar (S) 2-semestr		
S1	2	Kompozitorlik ijodiyotida janrli va uslubiy qonuniyatlarni o'zaro ta'sirligi. Uslubiy o'zaro ta'sirliklarning tarixiy turlari.
JAMI	2 soat	
Mashg'ulotlar shakli: : Laboratoriya (L) 2-semestr		
L1	2	Tahlilni professional darajada qo'llash sohalari. Tahlil fanining ilmiy asosi.
L2	2	Musiqiy kompozitsiyaning vaqtiy darajalari, ularni idroklash qonuniyatlari bilan bog'liqligi.
L3	2	Tahlilning uslubiyoti, uning asosiy turlari.
L4	4	Asarning badiiy g'oyasi, uni amalga oshirish tamoyili (obrazli tuzilma, syujet yohud uning yo'qligi, asos ifodaviyligining ustunligi va h.k).
JAMI	10 soat	
Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) 2-semestr		
<p>Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, magolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish; - tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish; - avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash; - yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish; - talabani ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish; - faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.) <p>Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriyalardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib, chigib kasbiy</p>		

mahoratni—rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

MT1	4	Kirish. Tahlilni professional darajada qo'llash sohalari. Tahlil fanining ilmiy asosi.
MT2	4	Musiqiy kompozitsiyaning vaqt-o'lchovli darajalari. Tizim tushunchasi. Tizimning asosiy xususiyatlari.
MT3	4	Tahlilning uslubiyoti, uning asosiy turlari. Musiqiy asar tahlilida yaxlit va tizimli tahlil uslubiyotlarini taqqoslanishi
MT4	6	Musiqiy mazmunning tahlil uslubiyotining tamoyillari. Umuman musiga mazmuni, Davr mazmuni, Badiiy oqim g'oyalarining mazmuni. Mualliflik uslubining mazmuni. Tanlangan janr mazmuni.
MT5	6	Janr nazariyasi. Tasnifot tamoyillari xususida ma'lumot, Janrlarning ierarxik tizimi, Musiqiy janr va kompozitorlik ijodiyotida janrli jarayonlar, Musiqiy asarda janrning semantik funktsiyalari, Janr tahlilining rejasi.
MT6	6	Uslub -tizim sifatida. Uslublashtirish toifalari. Uslubiy tahlil metodlari. Kompozitorlik ijodiyotida janrli va uslubiy gonuniyatlarni o'zaro ta'sirligi
JAMI	30 soat	

Asosiy adabiyotlar

1. Xolopov Yu. Kirillina L., Kyuregyan T., Lijov G., Pospelova R., Senova V. Muzikalno-teoreticheskie sistemi. M., 2006
2. Azimova A.N. Voprosi sintaksisa vostochnoy monodii. Ch 1. T., 1989.
3. Azimova A.N. Voprosi sintaksisa vostochnoy. Ch 2. T., 1998
4. Rajabov I. Maqomlar. T. 2006.
5. Fitrat A. O'zbek klassik musiqasi va uning tarixi. T.; 1993
6. Galitskaya S.P. Teoreticheskiye voprosi monodii. T., 1983
7. Jeff Todd Titon. Worlds of Music: An Introduction to the Music of the World's Peoples. Belmont, CA 94002-3098, USA, 2009

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-6000-son. 2020 yil. 26-may
2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy maaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038. 2018 yil. 28-noyabr
3. Mirziyoyev Sh.M. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.

	(electron versiyasi).
4.	Asafyev B. Muzikalnaya forma kak protses. L., "Muzika", 1971
5.	Krutova V.I. Osnovi nauchnix issledovaniy. Uchebnik dlya VUZov. M., VSh, 1989
6.	Shaxnazarova N. Muzika Vostoka I muzika Zapada. Tipi muzikalnogo professionalizma. M., 1983
7.	Orlova Y.B., Asafyev B.A. Puti issledovatelya I publitsista. L., 1964
8.	Problemi sovremennogo muzikoznaniya. M., "Muzika", 1985
9.	Mixaylova A.R. Programma kursa "Retsenzirovaniye" (uzkaya spetsionalnost dlya SSUZ-ov). T., 1988
10.	Maqolalar to'plami. Shashmaqom saboqlari. T., 2005
11.	Shukina T. Teoreticheskie problemi xudojestvennoy kritiki. M., 1979
12.	Marian Wilson Kimber. Music Research Guides // Journal of Music History Pedagogy, vol.3, no. 1, pp. 111-118. ISSN 2155-1099X (online) 2012, Journal of Music History Pedagogy, licensed under CC BY 3.0
Internet saytlar	
1	http://www.youtube.com
2	http://b2c.uz/catalog/vouth/uz/musiaa
3	http://ortasound.ru/music-search/musika-olami
4	http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/
5	http://socioworld.nm.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olishi uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- ✓ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritgan bo'lsa;
- ✓ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- ✓ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- ✓ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etgan bo'lsa;
- ✓ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bergan bo'lsa;
- ✓ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- ✓ mustaqil topshiriqlarni to'liq aniq bajargan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ✓ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

✓ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

✓ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

✓ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;

✓ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;

✓ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;

✓ fan bo'yicha kosnpektini puxta shakllantirgan bo'lsa;

✓ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

d) 3 baho olishi uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

✓ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

✓ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;

✓ bayon qilish ravon bo'lmasa;

✓ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

✓ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;

✓ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

✓ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;

✓ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;

✓ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

✓ fanni bilmasa;

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Raxmanova I.M.	<i>Raxmanova</i>
E-mail:		
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasi	

Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent B.I.Mustafoev “Musiqi ijrochiligi va madaniyat” kafedrasini dotsenti O.I.Karimov
----------------------	---

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Musiqi ijrochiligi va madaniyat kafedrasining” 2023 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

M.A.Tursunov

Fakultet dekani

S.S.Azimov

Kafedra mudiri

T.I.Rajabov

Tuzuvchi

I.M.Raxmanova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Oliy ta'lim ishlari bo'yicha prorektor
R. G. Jumayev
2023y

**FORTEPIANO
fanidan I-kurs uchun**

SILLABUS

Bilim sohasi: 200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'limsohasi: 210000 – San'at
Bakalavriat yo'nalishi: 60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

BUXORO – 2023

Fan nomi:	Fortepiano
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FNO1607
Yil:	2023-2024
Semestr:	1-6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi / kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	210
Ma'ruza	—
Amaliy mashg'ulotlar	—
Laboratoriya mashg'ulotlari	90
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	7
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	<p>Fortepiano fani umumkasbiy fan hisoblanadi. Barcha sohalarda bilim oladigan talabalar Fortepiano cholg'usida ijro etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Kompozitorlar asarlarini ijro etishda, Jo'navoz sifatida mashg'ulotlarini olib borishda ushbu cholg'uning o'rni beqiyos. Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur - bakalavriat ta'lim yo'nalishlarining Kasb ta'limi Vokal san'ati (turlari bo'yicha), cholg'u ijrochiligi (turlari bo'yicha) bo'yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan.</p> <p>Mazkur fanning maqsadi - talabalar cholg'uning temбри, tuzilishi, sozlanishi, diapazoni, badiiy va texnik imkoniyatlari, rang-barang ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishga qaratilgan. Fortepiano amaliy qo'llanilishi oliy ta'lim muassasasining barcha pog'onalarida o'qitilish jarayonida ijrochi bilimining mukammallashib borishida va uning keyingi kasbiy faoliyatida tutgan o'rni ushbu fanning naqadar muhim ahamiyatga egaligidan dalolat beradi.</p>

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Musiqaning elementlar nazariyasi (MEN 1314)
2.	Garmoniya (GYA 1414)
3.	Musiqiy asarlar tahlili (MAT 2414)
4.	Polifoniya (PYA 3414)
Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilmlar jihatidan:
TN1	Talabalar turli yo'nalishlardagi bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Fortepiano fani bo'yicha talaba polifonik asarlar, ko'povozlik va arxitektonik ta'lim, yirik shakldagi asarlarda shakl hissi, keng hajmlilik va musiqiy obrazlarning qarama-qarshiligi borasidagi tushuncha va tasavvurlarga ega bo'lishi lozim;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN2	<p>Mazkur fanni o'zlashtirish natijasida talaba Davlat ta'lim standartlarida belgilagan bilim, malaka va ko'nikmaga ega bo'lishi nazarda tutiladi, xususan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontsert dasturlarini sahnada namoyish qilish; - nota yozuvlarni erkin o'qish, eshitganlarini chala bilish va tonalliklar bo'ylab ko'chirish; - o'z asarlarini o'rganish, ijro etish haqida tasavvurga ega bo'lishi; - jahon Fortepiano adabiyotini; - O'zbekiston kompozitorlari Fortepiano ijodiyotini bilishi va ulardan foydalana olishi; - turli xil uslub, janr, zamonlarga oid asarlarni ijro eta olishi kerak.
TN3	Jumladan asosiy Fortepiano ixtisoslik bilan bog'liq jo'navozlik va ansambllarda ijro etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
Fan mazmuni	
I-semestr	
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya (L)	
L1	Fortepiano fanining o'rni
L2	Repertuari tanlash
L3	Turli janrlarda yaratilgan musiqiy asarlar bilan tanishish
L4	Polifoniya ustida ishlash
L5	Ko'p ovozli polifonik asarlar haqida tushuncha berish
L6	Polifonik asarlar yozgan kompozitorlar haqida ma'lumot
L7	Tovush ustida ishlash. Jumladan, artikulyatsiya
II-semestr	
L1	To'g'ri applikaturalarni qo'llash
L2	Instruktiv asarlar: Etyud va mashqlar ustida ishlash
L3	Turli texnika uslublarni qo'llash, (ritmik mashqlar) orqali kamchiliklarni bartaraf etish
L4	Kompozitorlar tomonidan berilgan tempga etkazish

L5	Ijro malakasini rivojlantirish va asardagi barcha kamchiliklar ustida ish olib boorish
L6	To'g'ri applikaturalarni qo'llash
L7	Asarni mohiyatini tushunib, ifodali ijro etib berish
L8	O'tilgan mavzular va mashq-topshiriqlar bo'yicha boholash
Mustaqil ta'lim (MT)	
MT 1	Fortepiano - umuminsoniy cholg'u sozi. Iqtisodiyot nazariyasi rivojlanishi ning asosiy bosqichlari. 6-soat
MT 2	Fortepianoda tovushning tiniq va ravon ijrosi ustida ishlash 8-soat
MT 3	Akkordlar chalish va stakkato ustida ishlash. 8-soat
MT 4	Mashg'ulot jarayonining asosiy bosqichlari. 8-soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	D. Xayitboyeva. Notai varaqdan o'qish va Fortepiano ansambli.-T. "Uzbekiston". 2010-136-b.
2.	Sh.Zakirova. O'zbekiston kompozitorlarining fortepiano uchun asarlar.T., «O'zbekiston». 2010-228-b.
3.	Д. Ю. Ташпулатова. Работа над этюдами Г.Мушеля в фортепианном классе.-Т. «Узбекистан». 2011-85-с.
4.	Д. Хайитбаева. Произведения Гафура Кадырова в классе общего курса фортепиано. - Т. «Узбекистан» 2011-107-с.
5.	D.Djmalova. "Fortepiano" darsligi.-T. "Musika" 2018 6. Sh.Zakirova" Tokkata ustida ishlash".-T."Musika" 2018
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. -T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-488 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. -T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlashyurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32
4.	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909 sonli Qarori
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017yil 27iyuldagi PQ-3151 sonli Qarori
7.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 08 avgustdagi PQ-3178 sonli Qarori

8.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017yil 17noyabrda PQ-3391 sonli Qarori
9.	X.Azimov. Fortepiano darsligi. — T., "O'qituvchi". 1971.-264 b
10.	Г.Мушель. 24 прелюдии и фуги. — М., 1978.-114 стр
11.	М.Клементи. Избранные произведения. — М.: MuzGiz., 1962.-90 с.
12.	П.И.Чайковский "Времена года". — М., "Музыка", 1985.-56 с.
13.	К.Черни. Школа беглости. — М., "Музыка", 1982.-102 с,
14.	Г. Мушель. Этюды. — Т., Гос.изд. Узб. 1951.-28 с.
15.	Шопен Этюды. Варшава. Польское муз. изд-во. 1980.-166 с.
16.	Д.Скарлатти. Сонатины, сонаты и вариации. —М., "Музыка", 1985.
17.	М.Отajanov. "Guldasta". — Т., 2004.-64 b.
18.	М.Глинка. Вальс-фантазия. — М."Музыка", 1971
19.	A.Mansurov «Ohanglarda-ertaklar» — Т. «O'qituvchi» 1999, 48 Б.
20.	N.Norxodjaev « Bolaligim -Podsholigim» — Т., « Musika» 2007 23-b
21.	D.Zakirova. "O, yalli-yallo". Fortepiano uchun asarlar. — Т., 2008.-74 b.
22.	A.Djabbarov. «Kompozitor Fattax Nazarov» -T. «PITDI G'ofur G'ulom» 2017, 48 b.
23.	A.Mansurov «Ohanglarda-ertaklar» — Т. «O'qituvchi» 1999, 48 b.
24.	Г.Шамирзаева. Виолончельная музыка Феликса МендельсонаБартольди. Вопросы исполнительской интерпретации. Т., «Узбекистан». 2010.-101 стр.
25.	Ш.М.Саидова. Методика обучения студентов исполнительских специальностей в классе общего фортепиано. (сборник научных статей). Т., «Узбекистан». 91 стр.
26.	О. Лучинина. Е. Винокурова. Некоторые секреты развития музыкальных способностей. Астрахань: Проект «LENOLIUS». 2010. 101стр.
27.	О. Кучерова. Музыкальное ритмическое воспитание МГУ им. А.А. Кулешова 2016. 101стр.
28.	Абдуллаев Р. Пьесы. Т., 1980-2002
29.	Гумаров М. Сборник сочинений композиторов Узбекистана. (Редакция). Т., 1994
30.	А.Николаева. Школа игры на Фортепиано. Москва. Музыка 1985
Internet saytlari	
31.	www.gov.uz
32.	www.lex.uz
33.	http://www.ziynet.uz
34.	http://www.youtube.com
35.	www.musika.uz
36.	http://tarakanov.ru
37.	www.musicaneo.com
38.	notado.ru
39.	nephlemusic.ru

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llash olish;
- tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga xarakter qilgan bo'lsa;

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmasa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Mirshayev Ulug'bek Muzafarovich.
E-mail:	ulugbekmirshaev@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, "San'atshunoslik" fakulteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida o'qituvchisi.
Taqrizchilar:	D.Yu.Ro'ziyev - p.f.n., professor B.I.Mustafoev - p.f.n., dotsent

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasining 2023 yil 28.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

M.A.Tursunov

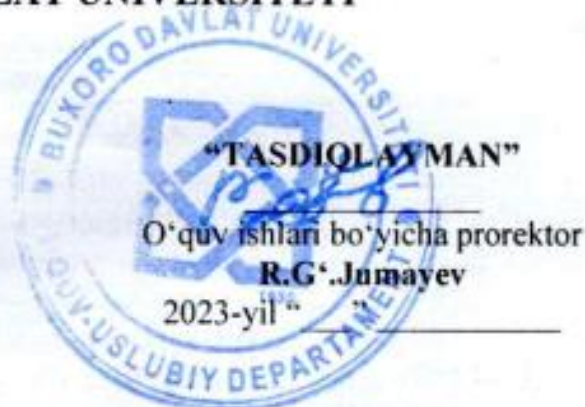
S.S.Azimov

T.I.Rajabov

U.M.Mirshayev

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

O'ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	200 000 – San'at va gumanitar fanlar 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	210 000 – San'at 220 000 – Gumanitar fanlar (tillardan tashqari) 310 000 – Ijtimoiy va hulq atvorga mansub fanlar 320 000 – Jurnalistika va axborot
Ta'lim yo'nalishi:	60320100 – Jurnalistika (faoliyat turlari bo'yicha) 60320200 – Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar 60211000 – San'atshunoslik: musiqa 60220400 – Arxeologiya 60220500 – Falsafa 60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili

BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI

Modul / FAN SILLABUSI

Tarix va yuridik fakulteti

60320100 – Jurnalistika (faoliyat turlari
bo'yicha)
60320200 – Axborot xizmati va jamoatchilik
bilan aloqalar
60211000 – San'atshunoslik: musiqa
60220400 – Arxeologiya
60220500 – Falsafa
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish:
o'zbek tili

Fan nomi:	<i>O'zbekistonning eng yangi tarixi fani bo'yicha</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	UYTB104
Yil:	1
Semester:	1
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza:	30
Amaliy mashg'ulotlar:	-
Labaratoriya mashg'ulotlari:	-
Seminar:	30
Mustaqil ta'lim:	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM 1	O'zbekiston jahon sivilizatsiyasi taraqqiyotiga katta hissa qo'shgan hududlardan biri, o'zbek xalqi boy tarixiy o'tmish va bebaho ma'naviy merosga egaligi, mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasida yuz bergan muhim o'zgarishlar, tub islohotlarning mazmunmohiyatini ko'rsatib berish va jamiyat hayotida, ijtimoiy turmush tarzida talabaning o'mi, o'zligini anglatish, shaxs, fuqaro maqomini tushunib yetishidan iborat.
FM 2	Fanni o'qitishning vazifalari – boy tarixiy o'tmish, xususan, o'zbek davlatchiligiga tarixiy ekskurs uyushtirish, qarama-qarshiliklarga boy ziddiyatli XX asr tarixi mazmun-mohiyatini ochib berish, mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistonda yuzaga kelgan murakkab ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy vaziyat hamda mustaqillik yillarida davlat boshqaruvi, ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy hamda boshqa sohalarida amalga oshirilgan islohotlarning mazmun-mohiyatini talabalarga to'liq tushuntirib berish, ularni Vatanga sadoqat va muhabbat ruhida tarbiyalash hamda milliy g'urur va iftihorni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	O'zbekiston tarixi (ARKB104)
2	O'zbek davlatchiligi tarixi (UOAB220)
3	Tarixiy o'lkashunoslik (TAYB304)

Ta'lim natijalari (TN)	
TN 1	mutaxassislik to'g'risida ma'lumotlarga ega bo'lishi, fanning mazmun-mohiyati, o'ziga xosligi fan bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar haqida tasavvurga ega bo'lishi
TN 2	Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasida yuz bergan muhim o'zgarishlar, tub islohotlarning mazmun-mohiyati, Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil qilib o'rganish
TN 3	Tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish. Moddiy manbalarni va ilmiy adabiyotlar ma'lumotlarni, mustaqil tahlil qilish va tadqiq qilish;
TN 4	muzey eksponatlari, arxeologik manbalar tavsiflari, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materiallaridan foydalanish

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli (M)		Soati
M 1	"O'zbekistonning eng yangi tarixi" o'quv fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, nazariy-metodologik tamoyillari.	2
M 2	O'zbek davlatchiligining shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari.	10
M 3	Mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.	2
M 4	Mustaqil O'zbekiston Respublikasi tashkil topishining tarixiy ahamiyati. O'zbekistonning o'ziga xos istiqlool va taraqqiyot yo'li.	2
M 5	O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarining shakllanishi, amalga oshirilgan siyosiy islohotlar.	2
M 6	Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar.	2
M 7	Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi ma'naviy va madaniy taraqqiyot.	4
M 8	Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi.	2
M 9	O'zbekiston va jahon hamjamiyati.	2
M 10	Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar.	2
Jami	Jami	30
Mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'ulot (S)		
S1	"O'zbekistonning eng yangi tarixi" o'quv fanining predmeti, maqsadi va vazifalari, nazariy-metodologik tamoyillari.	2
S2	Qadimgi va ilk o'rta asrlar davlatchiligi: asosiy bosqichlari va	6

	o'ziga xos xususiyatlari.	
S3	O'rta asrlar davlatchiligi: asosiy bosqichlari va o'ziga xos xususiyatlari.	4
S4	Rossiya imperiyasi va sovet hukmronligi davrida o'lkadagi ijtimoiy iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy jarayonlar	2
S5	Mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar. O'zbekiston Respublikasi tashkil topishi	2
S6	O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarining shakllanishi, amalga oshirilgan siyosiy islohotlar.	2
S7	O'zbekistonda bozor munosabatlarning rivojlanishi va ijtimoiy o'zgarishlar	2
S8	Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida amalga oshirilgan o'zgarishlar.	2
S9	Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi ma'naviy va madaniy taraqqiyot.	2
S10	Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi	2
S11	O'zbekiston va jahon hamjamiyati	2
S12	Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar	2
Jami	Jami	30 soat

Mustaqil ta'lim (MT)		Soati
	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	30
1	"Avesto" - tarixiy manba sifatida.	2
2	O'zbekistonda dastlabki davlatlarning paydo bo'lishi va rivojlanish bosqichlari.	2
3	O'rta Osiyolik allomalarning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi.	2
4	Amir Temur tuzuklari – davlat boshqaruv to'g'risidagi muhim manba sifatida.	2
5	Amir Temur va temuriylar davrida ilm-fan va madaniyat	2
6	Jaloliddin Manguberdining Vatan himoyasi yo'lidagi jasorati.	2
7	Alisher Navoiy davlat arbobi va shoir sifatida	2
8	Buxoro, Xiva va Qo'qon xonliklarida ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy hayot.	2
9	Turkiston jadidlari ilgari surgan g'oyalar, ma'rifiy qarashlar va ularning mazmun-mohiyati.	2
10	Ikkinchi jahon urushi yillarida o'zbek xalqining fashizm ustidan qozonilgan g'alabaga qo'shgan hissasi.	2
11	Mustaqillikka erishish arafasida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar.	2
12	Mustaqil O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi va uning tarixiy ahamiyati.	2

13	O'zbekistonning o'ziga xos istiqbol va taraqqiyot yo'li.	2
14	O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning yangi bosqichlari	2
15	Mustaqillik yillarida davlat boshqaruv tizimida amalga oshirilgan islohotlarning xususiyatlari mavzusida doklad tayyorlash.	2
16	Yuksak ma'naviyatli yoshlarni tarbiyalashda O'rta Osiyo allomalari ilmiy merosining o'rni (allomalar ijodi va faoliyati misolida)	2
17	O'zbekistonning o'ziga xos istiqbol va taraqqiyot yo'li	2
18	O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarining shakllanishi, amalga oshirilgan siyosiy islohotlar	2
19	O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar: xususiy mulkchilikning shakllanishi	2
20	O'zbekiston Respublikasidagi ijtimoiy o'zgarishlar	2
21	Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi ma'naviy va madaniy taraqqiyot	2
22	O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar	2
23	Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi	2
24	O'zbekiston va jahon hamjamiyati	2
25	O'zbekiston Respublikasida ommaviy axborot vositalarining faoliyati (o'zgarish va muammolar)	2
26	Qishloq xo'jaligi va sanoat sohasidagi o'zgarishlar	2
27	O'zbekistonda inson huquqlari va erkinliklari kafolatining yaratilishi	2
28	Milliy xavfsizlikni ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan ishlarning mazmun-mohiyati	2
29	Yangilanayotgan O'zbekiston: milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari	2
30	O'zbekiston Respublikasi uchun ustuvor bo'lgan xalqaro reyting va indekslar bo'yicha samaradorlikning eng muhim ko'rsatkichlarini oshirish borasida olib borilayotgan chora-tadbirlar.	2
Jami		60

Asosiy adabiyotlar	
1	Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T. 1. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.
2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.
3	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson ma'nfaatlari ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi qabul qilinganining 24 yiliga bag'ishlangan tantanali marosimidagi ma'ruzasi. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.

4	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent: O'zbekiston. 2017.
5	Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqlool, iqtisod, siyosat, mafkura. T. 1. - Toshkent: O'zbekiston, 1996.
6	Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. -Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
7	Karimov I.A. Demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqorolik jamiyatini shakllantirish-mamlakatimiz taraqqiyotining asosiy mezonidir. T.19. – Toshkent: O'zbekiston, 2011.
8	Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – Toshkent: O'zbekiston, 2011.
9	Karimov I.A. Tarixiy xotira va inson omili – buyuk kelajagimiz garovidir. Xalq so'zi. 2012, 10 may.
10	Karimov I.A. Ona yurtimiz baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo'lida xizmat qilish – eng oliy saodatdir. - Toshkent: O'zbekiston. 2015.
11	Mustaqil O'zbekiston tarixining dastlabki saxifalari. - Toshkent, 2000.
12	Erkayev A. O'zbekiston yo'li. - Toshkent: Ma'naviyat, 2011.
13	Mustaqillik: Izohli ilmiy-ommabop lug'at // M.Abdullayev va boshqalar: to'ldirilgan uchinchi nashr. - Toshkent: Sharq, 2006.
14	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2017.
15	Mustaqil O'zbekiston tarixi. Mas'ul muharrir A.Sabirov. - Toshkent: Akademiya, 2013.
16	Noveyshaya istoriya Uzbekistana. Rukovoditel' proyekt i redaktor: M.A.Raximov. - Toshkent: Adabiyot uchqunlari, 2018.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Azizxo'jayev A.A. Mustaqillik: kurashlar, iztiroblar, quvonchlar. - Toshkent: 2001.
2	Azizxo'jayev A.A. Chin o'zbek ishi. - Toshkent, 2003.
3	Axmedov E. O'zbekiston shaharlari mustaqillik yillarida. - Toshkent: Abu Ali ibn Sino nashriyoti, 2002.
4	Islomov Z.M. O'zbekiston modernizasiyalash va demokratik taraqqiyot sari. - Toshkent: O'zbekiston, 2005.
5	Levitin L. O'zbekiston tub burilish pallasida. - Toshkent: O'zbekiston, 2005.
6	Usmonov Q. O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga integrasiyalashuvi. – Toshkent: Moliya, 2003

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatgichining nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

A) Besh baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;

- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta nayyorlangan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonun va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga negishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharhlay olsa;

B) To'rt baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanni mohiyati va mazmunini tushungan? Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymaslik;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektga puxta nayyorlangan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bolsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

D) uch baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fan mavzularini tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim kamchiliklarga yo'l qo'ysa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha many puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

E) Quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'ygan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga savollarga javob olinmasa
- fanni bilmasa

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish

JADVALI

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Dastur muallifi:	Xamrayev Iskandar Murotjonovich
E-mail:	
Tashkilot:	Buxoro Davlat universiteti "Arxeologiya va Buxoro tarixi" kafedrası
Taqrizchilar:	Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent F.U.Temirov Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent A.H.Boltayev

Mazkur sillabus Buxoro davlat universiteti Ilmiy-metodik Kengashining 2023-yil 29-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Fanning sillabusi "Arxeologiya va Buxoro tarixi" kafedrasining 2023-yil 26-avgustdagi 1-sonli bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy department boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

M.Tursunov

A.A.Boltayev

F.U.Temirov

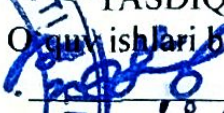
I.M.Xamrayev

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor

R.G. Jumayev
2023y

**NOTALASHTIRISH
fanidan I-kurs uchun**

SILLABUS

Bilim sohasi: 200000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'limsohasi: 210000 – San'at

Bakalavriat yo'nalishi: 60211000 – San'atshunoslik (musiqashunoslik)

BUXORO – 2023

Fan nomi:	<i>Notalashtirish</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	NOT1205
Yil:	2023-2024
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	<i>Kunduzgi / kechki</i>
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	–
Amaliy mashg'ulotlar	–
Laboratoriya mashg'ulotlari	60
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	10
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	«Notalashtirish» fanining asosiy maqsadi — talabalarga o'zbek xalq va mumtoz musiqa namunalarini notaga olish yuzasidan chuqur bilim berish hamda kasbiy ko'nikmalarni shakllantirishdir. O'z navbatida u bevosita mutaxassislikka oid fanlarni mukammal o'zlashtirib olishlariga muayyan yordam ko'rsatishdir. Fanning vazifasi — talabalar xalq yoki anhanaviy musiqa merosidan misollarni tanlab olib, tinglab, nazariy tahlil etishni, asaming janri va shakli, parda tuzilishi va usuli, uslubi va ijro vositalari aniqlashni, nashr etilgan nota yozuvlari bilan taqqoslab o'rgatishdan iborat. Bunda talabalar quyidagi yo'nalishlarda bilim va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lganlarini namoyish etishlari zarur:
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Musiqa elementlar nazariyasi (MEN 1314)
2.	Garmoniya (GYA 1414)
3.	Musiqiy asarlar tahlili (MAT 2414)
4.	Musiqa tarixi (MusT 3414)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:	
TN1	- Turli davr va milliy uslublarga xos bo'lgan musiqiy ifoda vositalari; ijro etayotgan asarlarning badiiy mazmuni, shakli, lad va ritmik xususiyatlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
TN2	musiqiy asaming vazn-o'lchovini, usulini, parda tuzilishini, shaklini, o'ziga xoslik va murakkabliklarini to'g'ri aniqlay bilishi va ulardan foydalana olishi;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN3	nota matnini tayyorlash jarayonida cholg'u ijrochiligi va xonandalik ijro yo'li xususiyatlarini mumkin qadar aks ettira olishi;
TN4	notaga ko'chirilgan asarlarni ijro eta bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
Fan mazmuni	
I-semestr	
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya (L)	
L1	O'zbekistonda nota yozuvi tarixi.
L2	So'nggi yillarda o'zbek an'anaviy musiqasi namunalaridan nashr ettirilgan nota to'plamlari bilan yaqindan tanishish
L3	Xalq aytim va cholg'u kuylari usullarini notaga olish.
L4	Doyra va nog'ora usullari. Usullarni notaga olishda ularning o'ziga xos belgilari.
L5	O'zbek xalq musiqasi va mumtoz meros namunalarida, shu jumladan maqom yo'llarida uchraydigan murakkab doira, nog'ora usullarini notaga tushirish.
L6	Murakkab vazn-o'lchovli cholg'u kuylarini tahlil etib, notaga olishda tajriba oltirish.
L7	O'lchov, vazn, sur'at, tovushqator.
L8	O'zbek xalq musiqa merosi namunalarini notaga olishda o'lchov va vazn, sur'at, tovushqator va parda birikmalarini aniqlash. (Sibeliy dasturi)
L9	Nota yozuvida qo'llanilishi mumkin bo'lgan shartli belgalar va ular vositasida turli nola-qochirimlarni qog'ozda aks ettirish uslublari. (Sibeliy dasturi)
L10	Band, band-naqarat shakllari. (Sibeliy dasturi)
L11	Aytim va cholg'u asarlarida band, band-naqarat, xona-bozgo'y shakllarini notaga olish yo'llari. (Sibeliy dasturi)
L12	Uning namunalaridagi qaytarma va o'zgaruvchan, uzluksiz ijro etiladigan shakllarni notalashtirish yo'llari. (Sibeliy dasturi)
L13	Musiqiy-etnografik ekspeditsiya namunalarini notaga olish. (Sibeliy dasturi)
L14	Musiqiy-etnografik ekspeditsiya namunalarini notaga olishga xos uslublari. (Sibeliy dasturi)
L15	Yakuniy nazorat. Sibeliy dasturida olingan nota namunalarini topshirish.

II-semestr	
L1	Murakkab shakldagi namunalar
L2	O'zbek musiqa merosining murakkab shakldagi namunalarini (ashula, doston, kuy) notaga olish tajribasi
L3	Yirik hajmdagi janrlardan ashula, doston, suvora, maqom yo'llari, cholg'u kuy turkumlari kabi asar namunalarini notaga tushirish uslublari va asosiy mezonlari, qiyinchilik va murakkabliklar va ularni yengish yo'llari.
L4	Nisbiy tarzda tanlab olingan takt o'lchovi bilan yoki o'lchovsiz yozish tartibi.
L5	Ashula namunalarining she'r matnlarini qog'ozga ko'chirish va asl nusxalari bilan qiyoslash.
L6	V.Uspenskiy, Yu.Rajabiy, Ye.Romanovskaya, B.Fayzullaev, Sh.Sohibov maqom namunalarini yozib olish hamda takomillashtirish borasidagi say'-harakatlari
L7	F.Shaxobov, M.Yusupov, A.Hamidov maqom namunalarini yozib olish hamda takomillashtirish borasidagi say'-harakatlari
L8	Jonli ijro vaqtida musiqa asarlarini nota yozuviga olish tajribasi.
L9	Doston ijrochilari repertuarini notaga olish yo'llari.
L10	Mahalliy uslublarning o'ziga xos namunalari.
L11	Cholg'u jo'rligini notada aks ettirish.
L12	Folklor qo'shiqlari
L13	Notaga olinmagan audio materiallarni notalashtirish. Xalq qo'shiq va kuylari (musiqiy folklor).
L14	Folklor kuylari
L15	Notaga olinmagan audio materiallarni notalashtirish. Bastakorlar ijodiga murojaat etish.
Мустақил таълим (MT)	
MT 1	O'zbekistonda zamonaviy nota yozuviga asos solgan shaxslar.
MT 2	Doyra va nog'ora usullari yozilish qoidalarini mavjud nota to'plamlaridan o'rganish.
MT 3	Yu.Rajabiy notaga olgan O'zbek xalq musiqa merosi namunalarini o'rganish orqali o'lchov va vazn, sur'at, tovushqator va parda birikmalarini aniqlash tajribasi.
MT 4	Nota yozuvda qo'llanishi mumkin bo'lgan shartli belgilar va ular vositasida turli nola-qochirimlarni yozuvda aks ettirish uslublari.
MT 5	Doston ijrochilari uslubi.
MT 6	Musiqiy folklor ijrochilari.
MT 7	Yaman bastakoltaning ijod namunalari.

Асосий адабиётлар	
1.	Алексеев Э.Е. Нотная запись народной музыки: Теория и практика — М: Сов. композитор, 1990. — 165 с;
2.	Асафьев Б.В. О задачах музыкантов в фольклорной экспедиции // Асафьев

	Б. О народной музыке / Сост. вст. ст и коммент, И. Земцовского и А. Кунанбаевой. — Л. Музыка. 1987. - С.188-189.
3.	Авлянова У. К проблеме нотирования музыки устной традиции. / Проблемы профессионального обучения музыканта. Сб. ст. [Ташк. гос. консерватория им МАшрафи] — Ташкент, Изд-во лит.и искусства им. Г. Гуляма, 1988 — С. 96-102.
4.	Matyoqubov O. Og'zaki an'anadagi professional muzika asoslariga kirish: o'quv qo'llanma / Muz. red.: B. Umarov: — Toshkent: O'qituvchi, 1983. — 64 Б
5.	Matyoqubov O, Boltaev R., Aminov H. Xorazm tanbur chizig'i. — Toshkent: 2010.
6.	O'zbek xalq musiqasi. 1-9 jildlar. T., 1955-1972.
Қўшимча адабиётлар	
1.	Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. — T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.
2.	2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)
3.	Кароматов Ф. К истории записи музыкального фольклора в Узбекистане. // Вопросы музыкальной культуры Узбекистана. Т., 1969.
4.	Тахалов С. Проблемы исполнения и нотной записи узбекской и таджикской традиционной инструментальной музыки. АКД. Т., 1991.
5.	Барток Бела Зачем и как собирать народную музыку М, Госмузиздат. 1959. — Стр. 48;
6.	Банни А. А. Слово и напев. Проблемы аналитической текстологии. // Фоклор. Образ и поэтическое слово в контексте./ Отв. ред В.М. Гасак. М.; Наука, 1984. С. 170—202.
7.	Квитка КВ. О критике записей произведений народного музыкального творчества. / Квитка КВ. Избранные труды в двух томах. Том 2. М. 1973. Стр. 30-38.
8.	Квитка К В. О постановке тактовой черты. // Квитка К В. Избранные труды в двух томах. Том 2.М, 1973. Стр. 40-46.
9.	Квитка КВ. О природе пауз в народных напевах.// Квитка КВ. Избранные труды в двух томах. Том 2. М, 1973. Стр. 66-78.
10.	Проблемы композиции народной песни / Сост. Т.А. Старостина. — М. 1997. — 164 с.: нот. (Науч. тр. Моск. гос. консерватории; Сб. 10)
11.	Rajabov I. Sharq nota yozuvi tarixidan // Maqomlar / Nashrga tayyori. Va maxsus muharrir: O. Ibrohimov. — Toshkent: "SAN'AT" nashriyoti, 2006. —B. 112-114.
12.	Чекановска А. Музыкальная этнография: Методология и методика / Перевод с польского Г.Д. Блейза; Общ. ред. Е. Алексеева. М. Сов. композитор, 1983. — 191 с.
Internet saytlari	
13.	www.etmus.ru
14.	www.ruplace.ru

15.	http://www.ethnomusicology.org
16.	http://www.eduard.alekseyev.org
17.	www.folkinfo.ru
18.	www.classicmusic.uz

Talabaniy fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsia etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llash olish;
- tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.

b) 4 baxo olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga xarakt qilgan bo'lsa;

v) 3 baxo olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaniy bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Mirshayev Ulug'bek Muzafarovich.
E-mail:	ulugbekmirshaev@gmail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, "San'atshunoslik" fakulteti, Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrasida o'qituvchisi.
Taqrizchilar:	D.Yu.Ro'ziyev - p.f.n., professor B.I.Mustafoev - p.f.n., dotsent

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 29.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Musiqa ijrochiligi va madaniyat" kafedrasining 2023 yil 28.08 avgustdagi 1 - sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

M.A.Tursunov

S.S.Azimov

T.I.Rajabov

U.M.Mirshayev

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

R.G' Jumayev

29. 02 2023y

**CHOLG'USHUNOSLIK
(simfonik orkestr; XCHO)
Fanidan**

SILLABUS (ishchi dastur)

(Kechki)

1 - kurslar uchun

Fanning kodi:

Bilim sohasi:

Ta'lim sohasi:

Bakalavriat yo'nalishi:

CHG'K1104

200 000 - San'at va gumanitar fanlar

210000 - San'at

60211000 - San'atshunoslik (Musiqashunoslik)

Modul/FAN SILLABUSI
San'atshunoslik fakulteti
60211000 - San'atshunoslik (Musiqashunoslik)
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Cholg'ushunoslik (simfonik orkestr; XCHO)
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	CHG'K1104
Yil:	2023-2024
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	10
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	10
Mustaqil ta'lim	90
Kreditlar miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejalariga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrlarda o'rganiladigan - “Partitura o'qish”, “Cholg'ulashtirish” va “Dirijyorlik” kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, musiqa va undagi jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.</p>

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	<p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Cholg'ushunoslik (simfonik orkestr; XCHO), rivojlanish tamoyillari; turli tarixiy davrlar va uslublarga xos bo'lgan oddiy va murakkab shakllar hamda cholg'u va vokal turkumlarni o'rganiladi.</p>

Ta'lim natijalari (TN)	
TN 1	- Guruhlardagi cholg'ular asboblarni tuzilishi, sozlanishi ijro imkoniyati va diapazoni bilan yaqindan tanishadi;

TN 2	- Asarlarni partiyalarga ajratishga kuy ohanglarini cholgʻu toʻgʻri va mos taqsimlash koʻnikma malakasini shakillantirish	
Fan mazmuni		
Mashgʻulot shakli: Maʼruza 2-semestr		Soat
M1	Orkestr (simfonik) partiturasining tuzilishi. Orkestrning turlari	2
M2	Torli-kamonli cholgʻular	2
M3	Yogʻoch damli cholgʻu asboblari	2
M4	Mis damli cholgʻu asboblari	2
M5	Zarbli cholgʻular	2
Jami:		10
Mashgʻulot shakli: Amaliy 2-semestr		
A1	Fanga kirish. Xalq cholgʻulari orkestri.	2
A2	Torli-kamonli cholgʻular	2
A3	Damli cholgʻular	2
A4	Torli-urma cholgʻular (changlar).	2
A5	Zarbli cholgʻular (milliy va Yevropa cholgʻulari).	2
Jami:		10
Mashgʻulot shakli: Seminar 2-semestr		
S1	Orkestr (simfonik) partiturasining tuzilishi. Orkestrning turlari	2
S2	Torli-kamonli cholgʻula	2
S3	Damli cholgʻular	2
S4	Torli-urma cholgʻular (changlar).	2
S5	Zarbli cholgʻular (milliy va Yevropa cholgʻulari).	2

№	Mustaqil ta'lim (MT) 2-semestr	Soatlar
MT1	Simfonik orkestr va uning partiturasini	10 soat
MT2	Torli cholg'ularning ijro imkoniyatlari	10 soat
MT3	Damli cholg'ular orkestri va uning partiturasini.	10 soat
MT4	Yog'och-damli cholg'ularning ijro imkoniyatlari	10 soat
MT5	Mis-damli cholg'ularning ijro imkoniyatlari.	10 soat
MT6	Zarbli cholg'ularning ijro imkoniyatlari.	10 soat
MT7	Saksofonning ijro imkoniyatlari.	10 soat
MT8	Simfonik orkestrning tarixiy rivojlanishi asosida partituraning takomillashuvi.	10 soat
MT9	Organ, saksofon	5 soat
MT10	Simfonik orkestr uchun yaratilgan musiqiy asarlar namunalarini tinglab tahlil qilish.	5 soat
Jami:		90 soat

Asosiy adabiyotlar

O'zbek xalq cholg'ulari orkestri bo'yicha:

1. Mansurov A. Cholg'ulashtirish bo'yicha amaliy namunalar va mashqlar (O'zbek xalq cholg'ulari orkestri). -T., 2006.
2. Mansurov A. Cholg'ulashtirish bo'yicha amaliy namunalar va mashqlar (O'zbek xalq cholg'ulari orkestri). -T., 2008.
3. Abdullaeva O. Ansambl cholg'ularini o'rganish. -T., 2006.
4. Mansurov A. Cholg'ushunoslik (xalq cholg'ulari orkestri), darslik. T., 2018.

Simfonik orkestr va damli cholg'ular orkestri bo'yicha:

5. Chulaki M. Instrument simfonicheskogo orkestra. M., 1992.
6. Zryakovskiy N. Obshiy kurs instrumentovedeniya. M., 1998.
7. Svechkov D. Duxovoy orkestr. M., MuzGiz, 1997.
8. Shukurov J. Cholg'ushunoslik (damli orkestr), darslik. T., 2018.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Sh.M.Mirziyoyev. Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-26.05. 2020
2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida. PQ-4038 28 noyabr 2018
3. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi.
4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2014.—46 b.
5. Rimskiy-Korsakov N. Osnovy orkestrovki. M., 1997.
6. Turli mualliflar. Jahon va o'zbek kompozitorlarining turli janrlardagi yuzlab asarlari klavirlari, partituralari. 1996-2011.
7. O.Abdullaeva. "O'zbek kompozitorlik ijodiyotida estrada qo'shig'i yaratilishining amaliy masalalari", maqola. "Barkamol avlod shakllanishida san'atning ahamiyati" Yilnomasida, Toshkent, 2010.

Axborot manbalari

1. <http://www.youtube.com>
2. <http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musiq>
3. www.musika.uz
4. <http://portasound.ru/music-search/musiq>
5. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.

www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

BALLAR TAQSIMOTI:

Oraliq nazorat	- 60 ball.
Mustaqil ta'lim	- 10 bal
Yakuniy nazorat	- 30 ball.
Jami:	100 ball

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI

Baholash tartibi o'z ichiga nazoratlar turini (oraliq, mustaqil ta'lim va yakuniy) qamrab oladi. Talabaning o'zlashtirish darajasi quyidagi yo'l bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting	
A+	95 - 100 ball	5	A'LO
A	90 - 94 ball	4.0	
B+	85 - 89 ball	3.5	JUDA YAXSHI
B	80 - 84 ball	3.0	
C+	75 - 79 ball	2.5	YAXSHI
C	70 - 74 ball	2.0	
D+	65 - 69 ball	1.5	SHARTLI O'TDI
D	60 - 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	O'TMADI

TALABANING O'ZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

“A+”, “A”, “B+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

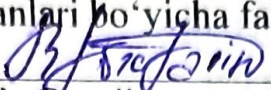

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiqlarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (o'tmadi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg'ulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarini o'zlashtirish;
- mustaqil ta'lim bo'yicha topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini o'z vaqtida bajarish.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor T.I.Rajabov
E-mail:	rajabovtoxtasin@mail.com
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti "Musiqi ijrochiligi va madaniyat" kafedrası
Taqrizchilar:	D.Yu.Ro'ziyev p.f.n., professor B.I.Mustafoev p.f.n., dotsent

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

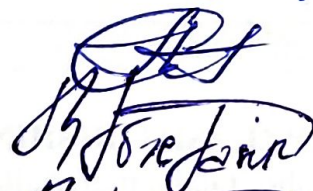
Mazkur Sillabus "Musiqi ijrochiligi va madaniyat" kafedrasining 2023 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

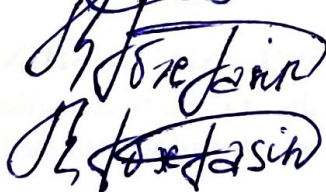
M.A.Tursunov

Fakultet dekani

S.S.Azimov

Kafedra mudiri

T.I.Rajabov

Tuzuvchi

T.I.Rajabov